Technische vragen programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Raadsvoorstel		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
D66	1. Vraag betreffende de begrotingsbestanden: de paginanummering van de digitale begroting verschilt van die van de papieren begroting: omdat in de papieren begroting de achterkant van het voorblad een nummer heeft gekregen, is er een verschil van één tussen beide versies. Omdat de hoofdstukken en paragrafen geen nummering hebben, is een verwijzing op die manier ook lastig. Wat is een heldere en eenduidige manier van verwijzen naar begrotingsonderdelen?	Het is wenselijk om via de website de paginanummering van de website te gebruiken. Rechtsbovenin op de website zie je een vergrootglas waarin je de huidige pagina kunt zien, maar ook op pagina's kunt zoeken. **Klik hier** voor de website.
GBM	4.1. In de vastgestelde uitgangspunten is opgenomen dat we streven naar 100% kostendekking bij de afvalstoffenheffing. 4.1 We wijken af van de uitgangspunten waardoor de afvalstoffenheffing in 2027 en 2028 niet 100% kostendekkend is. 1. Wordt er voor de afvalstoffen verwerking ook gekeken naar proces en hierin eventueel een efficiëntie slag in te maken, zodat er niet alleen gekeken wordt naar lasten verhogen, maar ook naar kostenbesparing?	De kosten van verwerking van afval is de laatste jaren enorm toegenomen. Deze stijgende lasten zijn nooit volledig doorgevoerd in de afvalstoffenheffing. Er is bijgelegd vanuit de eigen voorziening en vanuit de algemene middelen. De verhoging van lasten is daarmee dus een inhaalslag van de afgelopen jaren. Bij een financiële verkenning ten behoeve van ombuigingen zijn voorstellen voor efficiëntie behandeld, maar niet doorgevoerd. Kostenbesparing heeft de komende periode de volle aandacht.

Financiën in één opslag, pagina 5		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. Op pagina 5/6 bedragen de totale uitgaven €336,814 miljoen. Kan het college aangeven welk deel hiervan structurele lasten, incidentele lasten en reservemutaties betreft?	Zie ook begroting 2027 pagina 130 t/m 133. Van de totaal geraamde lasten (€ 336.814) is € 326.133 bestemd voor structurele lasten en €10.681 voor incidentele uitgaven. Daarnaast wordt een bedrag van € 165.000 gestort in de reserve Sociaal Domein.
GBM	1. We missen 0,01%, is dit een afronding verschil, kunt u dit nader toelichten?	Dit betreft een afrondingsverschil

Financiële samenvatting, pagina 7		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. De kapitaallasten leveren in 2027 een voordeel op van €2,139 miljoen, onder andere doordat investeringen later gereedkomen. Kan het college aangeven welke projecten samen dit voordeel van €2,139 miljoen veroorzaken, met per project het oude en nieuwe jaar van gereedmelding?	**Dit betreft 40 projecten.** Zie Excel-bijlage in Teams 'Vraag VVD Financiële samenvatting, pagina 7' Door de overgang naar het nieuwe financiële systeem hebben alle projecten in het systeem een oorspronkelijk ingangsjaar kapitaallasten gekregen van 2025 of eerder. Zie bijlage: Vraag VVD Financiële samenvatting, pagina 7.xlsx
	2. Hoeveel van het positieve begrotingsresultaat 2027 van €2,144 miljoen wordt dus veroorzaakt door het later uitvoeren/gereedmelden van investeringen, en hoeveel resteert wanneer wordt gerekend met de oorspronkelijke investeringsplanning?	De berekening van het voordeel is gebaseerd op alle investeringen waarvan het jaar van gereedkoming later is dan 2026. Zie ook vraag 1.

	3. Het structurele resultaat bedraagt +€1,942 miljoen in 2027, maar -€2,625 miljoen in 2028, -€3,256 miljoen in 2029 en -€930.000 in 2030. Kan het college aangeven welke vijf grootste structurele mutaties de omslag tussen 2027 en 2028 veroorzaken?	Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een lagere algemene uitkering en Integratie uitkering Participatie, waardoor wij als gemeente geconfronteerd worden met lagere inkomsten vanuit het rijk. De vijf grootste structurele mutaties zijn: - Hogere lasten bij de categorie Overige baten en lasten (Indexatie en dergelijke) - Lagere lasten op Ambulant regionaal als onderdeel van Jeugdhulp - Lagere inkomsten vanuit de algemene uitkering gemeentefonds en verschuiving - Lagere lasten op Begeleide participatie - Minder rente doorrekenening naar grondexploitaties, waardoor een toename op de reguliere rentedoorrekening in de exploitatie.
Hart	1. ‘Ieder begrotingsjaar heeft een structureel sluitend karakter.’ Hoe is één afzonderlijk jaar qua resultaten toch structureel?	Met structureel bedoelen we in deze context dat de structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Het begrotingsjaar 2027 is structureel sluitend, de jaren 2028 en verder zijn nog niet structureel sluitend.
PRO	1. In 2025 heeft de Raad een hele serie maatregelen voorgesteld of om te bezuinigen of om meer opbrengsten te genereren. Wat we terugzien is dat de zogenaamde renumeratie regeling voor meerdaagse festivals is gehalveerd en dat de leges meer kostendekkend zijn gemaakt. Hoe en wat is er met de overige goedgekeurde voorstellen gedaan?	In de 2e Bestuursrapportage 2026 is een ombuigingsmonitor gepresenteerd. Hierin kunt u de ombuigingen inzien waarvan s afgesproken om ze te monitoren. De overige ombuigingen ijn als reguliere begrotingswijziging verwerkt.
	2. Welke bezuinigingen en maatregelen voor extra inkomsten heeft de raad in 2025 besloten? Welke zijn al uitgevoerd en wat leveren ze in 2027 op?	In de 2e Bestuursrapportage 2026 is een ombuigingsmonitor opgenomen. De ombuigingen waarover is afgesproken dat ze werden gemonitord zijn via de monitor te volgen. De overige ombuigingen die voor inkomsten zouden zorgen zijn direct ingeboekt en leveren direct al hun voordeel op.

		In totaal is het volgende begroot aan ombuigingen (die niet worden gemonitord) en al structureel zijn verwerkt. - +/- 2,3 miljoen inkomstenverhogend - +/- 2,6 miljoen aan ombuigingen met beleidsmatige consequenties. - +/- 1,1 miljoen aan ombuigen zonder beleidsmatige consequenties. De ombuigingen waarover is bepaald dat ze werden gemonitord is het effect verminderd van 1.3 miljoen naar circa 700.000 euro. Ten opzichte van 2026 is het beoogde resultaat van de te monitoren ombuigingen +260.000 euro in 2027.
	3. Welke bestaande activiteiten krijgen in 2027 minder geld of stoppen helemaal door de nieuwe plannen uit het collegewerkprogramma?	In het collegewerkprogramma zijn geen activiteiten geschrapt. Wel worden bestaande budgetten anders ingezet, waarbij de verwachting is dat dit geen impact heeft op lopende activiteiten.
D66	1. Voor 2028 wordt een structureel tekort van € 2,625 miljoen verwacht. Is het college van plan om voor de begroting 2028 een vergelijkbaar traject te doorlopen als bij de voorbereiding van de begroting 2026, waarbij mogelijke bezuinigingen en andere maatregelen in kaart zijn gebracht? Zo ja, wanneer wordt dit traject gestart en hoe wordt de gemeenteraad hierbij betrokken? Zo nee, op welke manier wil het college dan tot een sluitende begroting voor 2028 komen?	Er zijn op dit moment nog geen plannen voor ombuigingen en bezuinigingen bekend. De raad wordt tijdig meegenomen richting Begroting 2028.
GBM	Pagina 8 “Afvalstoffen en rioolrechten zijn 100% kostendekkend.” In het raadsvoorstel noemt u dat het streven is dat de afvalstoffen 100% kostendekkend zijn en u noemt dat “we wijken af van de uitgangspunten waardoor de afvalstoffenheffing in 2027 en 2028 niet 100% kostendekkend is” 1. Wat is nu opgenomen in de begroting van 2027, wel of niet 100% kostendekkend?	Met 100% kostendekkendheid bedoelen we dat alle kosten gedekt worden uit de afvalstoffenheffing. In de begroting 2027 zijn de afvalstoffen niet volledig kostendekkend. 85% wordt gedekt via de afvalstoffenheffing en 15% via een aanvulling vanuit de algemene reserve. Op die manier worden 100% van de kosten gedekt. In 2027 wordt 50% van de stijging opgevangen vanuit de algemene reserve en in 2028 nog eens

		25%. Vanaf 2029 streven we weer naar 100% kostendekkende tarieven uit de afvalstoffenheffing.
	2. Leges worden meer kostendekkend. Hoeveel procent is zijn de leges nu kostendekkend en hoeveel procent kostendekken wilt u het maken?	In de begroting 2027 bedraagt het kostendekkingspercentage voor de leges Omgevingswet 85% en voor Burgerzaken 86% (zie pagina 69 en 70 van de begroting 2027). Ter vergelijking: in de jaarrekening 2025 bedroeg het kostendekkingspercentage voor beide onderdelen 90%. In de financiële paragraaf van het coalitieakkoord is opgenomen dat we streven naar meer kostendekkende leges. Daarbij is geen concreet streefpercentage vastgesteld. Het kostendekkingspercentage voor de leges Omgevingswet is gedaald van 90% in 2025 naar een geraamde 85% in 2027. Deze daling is het gevolg van stijgende kosten. De voorgestelde verhoging van de legesinkomsten is erop gericht de kostendekking te verbeteren. Voor 2028 is een aanvullende verhoging van de inkomsten met € 250.000 opgenomen. Hoewel het streven is om de leges meer kostendekkend te maken, is op dit moment geen concreet percentage vastgesteld waarnaar wordt toegewerkt. Het uiteindelijke kostendekkingspercentage is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten en de inkomsten. Daarnaast is ook de mate van persoonlijke dienstverlening die wij nastreven hierop van invloed.
	3. Leges worden meer kostendekkend. Om hoeveel geld gaat het nu over de totale leges wat het nu kost en opbrengt?	Zie reactie op vorige vraag en pagina 69 en 70 van de begroting 2027. Omgevingswet (voorheen Wabo) kosten 4.223.000 opbrengsten 3.586.000 Burgerzaken kosten 2.268.000 opbrengsten 1.956.000

Algemene reserve, pagina 11		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
LOKAAL Meierijstad	1. De stand van de algemene reserve neemt t/m 2030 af. Wat is een wenselijke of noodzakelijke ondergrens voor de algemene reserve?	Dit hangt af van het benodigd weerstandsvermogen. Er is geen ondergrens voor onze algemene reserve, maar we hebben wel een minimumnorm voor de weerstandsratio van 1,0.
VVD	1. Welke voorgenomen onttrekkingen uit het collegewerkprogramma zijn nog niet in deze standen verwerkt en wat zou de stand eind 2030 zijn wanneer deze wel worden meegenomen?	De onttrekking voor het collegewerkprogramma is nog niet verwerkt in de begroting. Maar voor het collegewerkprogramma wordt geen onttrekking aan de algemene reserve gedaan. Er wordt alleen een beroep gedaan op de reserve sociaal domein (100.000, - in 2027).
	2. Klopt onze berekening dat de algemene reserve tussen begin 2027 en eind 2030 met ongeveer 65% afneemt? Zo ja, welk deel daarvan betreft reeds aangegane verplichtingen en welk deel nog beïnvloedbare uitgaven?	Zie begroting 2027 pagina 150. De totale algemene reserve is inclusief de algemene risicoreserve. De totale algemene reserve neemt voor deze periode af met circa 25% en niet met 65%.

Weerstandsvermogen, pagina 12		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. De benodigde weerstandscapaciteit blijft in alle jaren exact €35,886 miljoen, terwijl de beschikbare capaciteit afneemt. Waarom wordt voor 2027-2030 geen ontwikkeling van het risicoprofiel geraamd?	De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de risico-inventarisatie die periodiek wordt geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting. Op deze momenten worden de risico's opnieuw beoordeeld en wordt het risicoprofiel voor de komende jaren in beeld gebracht. De in de huidige meerjarenraming opgenomen benodigde weerstandscapaciteit van € 35.886 miljoen is gebaseerd op de laatst uitgevoerde risico-inventarisatie. Dit betekent niet dat het risicoprofiel voor de jaren 2027-2030 ongewijzigd blijft. Bij het opstellen van de jaarrekening 2026 worden de risico's opnieuw geïnventariseerd en beoordeeld. Op basis daarvan kan de

		benodigde weerstandscapaciteit voor 2027 en verder worden bijgesteld. De afname van de beschikbare weerstandscapaciteit in de meerjarenraming staat daarmee los van eventuele toekomstige wijzigingen in de benodigde weerstandscapaciteit als gevolg van een geactualiseerd risicoprofiel.
	2. Is in de benodigde weerstandscapaciteit al rekening gehouden met de grotere investeringsopgave, woningbouw, actief grondbeleid, Jeugdzorg/Wmo en de ambities uit het collegewerkprogramma?	Er is rekening mee gehouden, maar niet met de ambities uit het collegewerkprogramma. Omdat de risico's uit het collegewerkprogramma pas ontstaan zodra het collegewerkprogramma is vastgesteld.
	3. Van de beschikbare weerstandscapaciteit van €69,120 miljoen in 2027 bestaat €7,9 miljoen uit onbenutte belastingcapaciteit. Betekent dit technisch dat voor dit deel wordt verondersteld dat bij een calamiteit de gemeentelijke belastingen kunnen worden verhoogd?	Ja, dat klopt. Onbenutte belastingcapaciteit betekent dat de gemeente de belasting voor dat deel nog kan verhogen om bij financiële tegenvallers en calamiteiten extra inkomsten te genereren.
GBM	1. We zien dat het weerstandsvermogen elk jaar gaat dalen, is er zicht op na 2030 dat er risico gaat ontstaan dat het weerstandsvermogen onder de 1 komt? Kunt u dit nader toelichten?	De weerstandsratio laat de komende jaren een dalende ontwikkeling zien. Of deze ratio na 2030 onder de 1,0 uitkomt, is op dit moment nog niet in beeld. De toekomstige ontwikkeling is mede afhankelijk van de uitwerking van de meerjarenbegroting, de voorgenomen plannen en investeringen, de ontwikkeling van de risico’s en de beschikbare weerstandscapaciteit. Bij de verdere uitwerking hiervan zullen wij de ontwikkeling van het weerstandsvermogen blijven volgen en de raad informeren wanneer daartoe aanleiding is. Zie verder ook de begroting 2027 pagina 150. Per 1 januari 2027 bedraagt de totale algemene reserve € 61.098. Deze reserve bestaat uit een algemeen deel van € 22.516 en € 38.582 dat bestemd is voor de risicoreserve. Indien het bedrag van de ingeschatte risico’s toeneemt, wordt de risicoreserve verhoogd ten laste van het algemene deel,

		waardoor de risicoreserve minimaal even hoog blijft als de risico-inschatting.

Investeringsprogramma, pagina 13		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. Voor BRT wordt € 625.000 voorbereidingskrediet en €5,625 miljoen uitvoeringskrediet genoemd. Is €6,250 miljoen het totale gemeentelijke projectbudget, of volgen na 2027 nog aanvullende investeringen?	Op basis van de huidige schetsplannen en ramingen is het budget bepaald. Echter het project Mobiliteitsas Veghel, waarin BRT en doorfietsroute Veghel-Son/Ekkersrijt zijn opgenomen, zit nog in de opstartfase. Bij de nadere planuitwerking moet blijken of er wel of niet aanvullende investeringen nodig zijn.
PRO	1. Waarom staan de geplande vrachtwagens voor afval- en papierinzameling niet in het investeringsprogramma 2027? Wanneer wil het college deze vrachtwagens wel aanschaffen?	De begroting was door het college al goedgekeurd voordat het voorstel voor de aanschaf van vrachtwagens in de raad kwam. Het college verwacht de vrachtwagens in 2027 aan te schaffen.
	2. Wanneer krijgt de raad een vergelijking tussen afvalinzameling in eigen beheer en de huidige manier van inzamelen? Kan daarbij ook worden gekeken naar kosten, service voor inwoners en arbeidsvoorwaarden?	Een vergelijking van de kosten van papierinzameling in eigen beheer en de kosten van de huidige papierinzameling zijn verhoudingsgewijs in procenten gegeven in de raadsinformatiebrief van juni 2026.
Hart	1. Voldoet de nieuwbouw van basisschool De Ark aan de uitgangspunten van het Integraal Huisvestingsplan (‘Indien investeringen in onderwijshuisvesting noodzakelijk zijn is een multifunctionele accommodatie c.q. combineren van functies het streven’)?	Basisschool de Ark maakt nu al deel uit van MFA "de Magneet", waarin twee basisscholen, twee (kinder-)opvanginstellingen en een wijkgebouw zijn ondergebracht. De MFA bestaat uit twee gebouwdelen; het deel waarin basisschool de Ark is gehuisvest dateert van 1973 en komt in 2029 voor vervangng in aanmerking. Het andere deel, waarin de overige gebruikers zijn gehuisvest, dateert van 2006. Bij de vervangende nieuwbouw van basisschool de Ark zal nadrukkelijk de link gelegd worden met de overige functies c.q. het gebouwdeel uit 2006.

GBM	1. Investering in uitbreiding kinderopvang voorziening bij BS Eerschot, gaat dit samen met een mogelijke renovatie van de basisschool? Of worden dit twee aparte projecten?	Ja, de uitbreiding van de kinderopvangvoorziening en de mogelijke renovatie van basisschool Eerschot te Sint-Oedenrode worden ondergebracht in één project.

Leeswijzer, pagina 15		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
D66	1. Bij gerealiseerde bestuursdoelen staat de activiteit “Alle leerlingen primair onderwijs volgen structureel kunst- en muzieklessen in de klas”. Maakt deze activiteit nu structureel deel uit van het beleid en is de uitvoering structureel verankerd bij alle basisscholen? Of komt dit te vervallen?	Alle leerlingen van groep 4 tot en met 7 in het primair onderwijs in Meierijstad volgen via de CHV Academy van Phoenix Cultuur wekelijks kunstlessen (muziek, beeldend, theater, dans) onder schooltijd. Alle basisscholen (inclusief speciaal onderwijs) werken hiervoor inmiddels samen met de CHV Academy. De CHV Academy staat genoemd in het gemeentelijk beleid voor kunst en cultuur. De financiering komt vanuit meerdere partijen, waaronder de gemeente, het onderwijs en het bedrijfsleven. De gemeentelijke financiering is structureel opgenomen in de gemeentebegroting. Er is geen sprake van het vervallen hiervan.

PROGRAMMALIJNEN

Participatie & Polarisatie, pagina 18		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
PRO	1. Bij welke plannen kunnen inwoners in 2027 echt invloed hebben voordat een besluit wordt genomen?	Bij projecten en beleidsontwikkeling waarin een duidelijk participatievraagstuk zit en ruimte aanwezig is om participatie toe te passen.

	2. Hoe houdt de gemeente bij of ook inwoners meedoen die normaal weinig of niet van zich laten horen?	Bij het doorlopen van een participatievraagstuk brengen de vak-ambtenaar en de participatieadviseur de verschillenden belanghebbenden in beeld. De gespreksvoering over de participatievraag organiseren we op maat, met inclusie als vertrekpunt, dus iedereen moet mee kunnen doen. We proberen daarbij naast de bekende gesprekspartners ook steeds frisse blikken aan tafel te krijgen, maar we registreren niet of er inwoners meedoen, waarvan we normaal weinig horen.
	3. Hoe laat de gemeente aan inwoners zien wat er met hun inbreng is gedaan?	Dat gebeurt op diverse manieren: - Door een bijeenkomst of een brief; - Door fasegewijze terugkoppeling op ons online participatieplatform (onderdeel van ThuisInMeierijstad) over de voortgang van het participatietraject; - Door een evaluatie bij de afronding van het participatievraagstuk.
D66	1. Wat betekent de opmerking dat de programmalijn naar de staande organisatie gaat? Op welke wijze worden de doelen, activiteiten en financiële overzichten dan in begroting en jaarverslag opgenomen?	In de in 2024 vastgestelde Participatienota is de brede beleidsbasis gelegd voor inwoners- en overheidsparticipatie in Meierijstad. De verschillende instrumenten die nodig zijn om participatie betekenisvol vorm te geven, zijn de afgelopen jaren programmatisch beproefd en voorbereid. Om het participatief werken in onze gemeentelijke organisatie duurzaam te faciliteren, wordt het geven van participatieadvies en het begeleiden van participatietrajecten de komende jaren nadrukkelijker in de lijn belegd. Dat betekent dat we de collega's die daadwerkelijk met de participatieprojecten bezig zijn, trainen en faciliteren. Doelen, activiteiten en begrote middelen worden parallel daaraan vanuit de programmabegroting overgeheveld naar het voor participatieadvies verantwoordelijke werkatelier.

SP	1. Wat verstaat u onder sleutelfigurennetwerk?	Een netwerk van inwoners, instanties waaronder gemeente en politie die periodiek over onderwerpen die spelen in de samenleving en waarover men zich zorgen maakt in elkaar in gesprek gaan. Daarnaast verwachten we dat de mensen op basis van vertrouwen ook vroegtijdig signalen gaan delen.

Inclusie, pagina 19		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. Ook inclusie gaat vanaf 2027 over naar de staande organisatie. Welke budgetten en fte worden daarbij overgeheveld en naar welke programma's?	Er worden geen budgetten overgeheveld omdat we voor de programmalijn gebruik hebben gemaakt van bestaande budgetten. Ook qua capaciteit geldt dat we gebruik hebben gemaakt van bestaande capaciteit.
	2. Binnen het sociaal domein staat tegelijkertijd voor 2027-2029 jaarlijks €54.000 voor "Inclusieve samenleving", gedekt uit de reserve Sociaal Domein. Hoe verhoudt dit budget zich tot de overgang van de programmalijn Inclusie naar de reguliere organisatie?	Dit is het algemene inclusie budget dat vanuit de lijnorganisatie is ingezet voor de projecten binnen de programmalijn inclusie. Dit budget blijft bij de lijnorganisatie.
	3. Welke kosten voor inclusie zijn vanaf 2030 structureel voorzien wanneer deze reservefinanciering eindigt?	Enerzijds zijn er structurele kosten vanwege wettelijke taken voortkomend uit het VN-Verdrag handicap, (waaronder het opstellen en uitvoeren van een lokale inclusie agenda), digitale toegankelijkheid en toegankelijke verkiezingen. Voor de instandhouding of herijking van de lokale inclusie agenda zal voor 2030 en verder nieuw budget gevraagd moeten worden. Anderzijds is dit budget afhankelijk van de aanvullende ambities van toekomstige colleges.
PRO	1. De aparte programmalijn Inclusie stopt in 2027. Welke activiteiten gaan door, hoeveel geld is daarvoor beschikbaar en wie is verantwoordelijk?	Allereerst goed om aan te geven dat niet alle projecten die bijdragen aan inclusie in de programmalijn zitten. We blijven ons inzetten op inclusieve organisatie, toegankelijkere openbare ruimte, de lokale inclusie-agenda en digitale toegankelijkheid. De betreffende beleidsadviseurs zijn verantwoordelijk voor de

		verdere uitvoering van deze onderwerpen. T/m 2029 is incidenteel 54k beschikbaar vanuit inclusieve samenleving + 15k per jaar voor digitale toegankelijkheid.
	2. Welke gemeentelijke gebouwen, websites en openbare plekken zijn nog niet goed toegankelijk voor mensen met een beperking? Welke daarvan worden in 2027 aangepakt?	- Gebouwen: onze gemeentelijke gebouwen zijn toegankelijk gemaakt. Bij nieuw- of verbouw wordt op dat moment i.s.m. Stichting Toegankelijk Meierijstad gekeken of de toegankelijkheid nog toereikend is. - Openbare ruimte: gedurende het jaar werken we aan de toegankelijkheid van onze openbare ruimte. Op vaste momenten bij nieuwe projecten, onderhoudsprojecten etc. Het zit in ons proces doordat we toegankelijkheid gekoppeld hebben aan onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). Daarnaast worden bij meldingen via de ZoGemeld app gekeken wat er mogelijk is om de toegankelijkheid te verbeteren. - Websites: we werken voortdurend aan het digitaal toegankelijk maken van onze websites en apps. Via Zó digitoegankelijk is Gemeente Meierijstad | Dashboard DigiToegankelijk is de voortgang hiervan te volgen.
Hart	1. Wat is de reden dat Participatie & Polarisatie en Inclusie niet langer programmalijnen zijn?	Voor Inclusie geldt dat we onze ambitie en doelen zover dichterbij hebben kunnen brengen dat de organisatie hier nu zelf mee verder kan. Participatie & Polarisatie is momenteel nog wel een programmalijn, van waaruit we de komende tijd: - Het ambtelijk polarisatiebewustzijn gaan vergroten door meer gebruik te maken van ons sleutelfigurennetwerk en te oefenen met lokale en landelijke voorbeeld casuïstiek; - Het geven van maatschappelijk participatieadvies en het opvolgen van uitdaagrecht initiatieven in de lijn gaan verankeren door training en begeleiding.

	2. Wat zijn de criteria op basis waarvan een thema een programmalijn wordt of juist niet meer is?	Criteria voor het opstarten zijn ten minste: • Er is een duidelijke verander- en versnellingsopgave; • Er is sprake van een grote mate van complexiteit; • De werkwijze om de (bestuurlijke) ambities te realiseren, heeft een tijdelijk karakter; • Er is een samenwerking nodig tussen meerdere interne werkateliers en/of met externe partijen. Wanneer de ambitie en doelen voldoende dichtbij zijn gebracht bouw je een programma(lijn) af en draag je die over aan de lijnorganisatie.
D66	1. Wat betekent de opmerking dat de programmalijn naar de staande organisatie gaat? Op welke wijze worden de doelen, activiteiten en financiële overzichten dan in begroting en jaarverslag opgenomen?	De onderdelen uit de programmalijn worden overgedragen aan de staande organisatie. Belangrijkste budget hiervoor is het incidentele budget inclusieve samenleving. T/m 2029 is incidenteel 54k beschikbaar.
	2. Komen programmalijnen als zodanig in de nieuwe bestuursperiode te vervallen? Zo ja, wat zijn hiervan de redenen? Zo nee, welke blijven of komen er?	Afhankelijk van wat er nodig is kijken we of programmalijnen nodig zijn om de gestelde ambities en doelen uit onze Toekomstvisie en Coalitieakkoord te bereiken.

PROGRAMMA'S

Bestuur, Dienstverlening en Vastgoed, pagina 21		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
Lokaal Meierijstad	1. Hoe ziet de samenwerking met MRE er momenteel uit? Zijn er al concreet lopende projecten? (P. 22)	Op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau vindt er structureel overleg plaats over de samenwerking en de gemaakte afspraken. In de samenwerkingsagenda staat voor Meierijstad het realiseren van onze ambities uit onze Toekomstvisie 2040 centraal en hebben we aangegeven dat we geen projecten zouden opstarten die we anders niet van plan waren. Binnen Meierijstad lopen er op dit moment onder

		andere op het gebied van wonen, mobiliteit en werken verschillende projecten met een regionale impact.
	2. Is er op dit moment voldoende ambtelijke capaciteit voor alle ambities? (P. 22)	Niet alle ambities kunnen tegelijkertijd gerealiseerd worden, daarom is er in het proces van het collegewerkprogramma gekeken naar de haalbaarheid van de activiteiten en bijbehorende jaartallen. Echter is het tevens een doorlopend proces om jaarlijks bij het vaststellen van de begroting te beoordelen of de ambities van college en raad uitvoerbaar zijn voor de ambtelijke organisatie. Als dat nodig is, brengen we ambities en uitvoeringskracht opnieuw met elkaar in balans.
	3. Is de extra inhuur noodzakelijk om de wettelijke taken uit te voeren of om onze ambities (boven hetgeen de wet ons verplicht) waar te maken? (P. 23)	De begrote inhuur is per saldo met ongeveer € 100.000 toegenomen. Deze toename wordt veroorzaakt door een project waar de komende jaren inhuur voor begroot is. In dit specifieke geval gaat het om een tijdelijke eigen ambitie van de regio waarbij wij het regionale budget beheren, tegenover deze kosten staan inkomsten van de andere regio-gemeenten.
	4. De begroting van de RNOB stijgt behoorlijk, is dit grotendeels door kostenstijgingen of worden er ook aanvullende ambities of taken uitgevoerd door de RNOB of pakken zij een grotere rol? (P. 24).	Deze is deels te verklaren door kostenstijgingen, maar ook deels door de versterking van het regiobureau. In de nieuwe organisatiestructuur van RNOB is afgesproken dat het regiobureau versterkt zal worden door opgaveregisseurs onder te brengen bij RNOB in plaats van bij de gemeentes. In plaats van ambtelijke uren zullen de gemeentes nu een financiële bijdrage leveren ten behoeve van deze opgaveregisseurs. Door deze organisatiewijziging leveren we dus minder ambtelijke uren aan RNOB, maar in plaats daarvan een financiële bijdrage.
	5. In het bijzonder wordt gesproken van een versterking van RNOB. Hoe ziet die versterking er naar verwachting uit, en wat is de betekenis daarvan voor Meierijstad?	Zie antwoord op vraag 4.

HIER	1. Blz. 24 Er is extra geld nodig voor versterking RNOB. Waarvoor is dit geld nodig?	In de nieuwe organisatiestructuur van RNOB is afgesproken dat het regiobureau versterkt zal worden door opgaveregisseurs onder te brengen bij RNOB in plaats van bij de gemeentes. In plaats van ambtelijke uren zullen de gemeentes nu een financiële bijdrage leveren ten behoeve van deze opgaveregisseurs. Door deze organisatiewijziging leveren we dus minder ambtelijke uren aan RNOB, maar in plaats daarvan een financiële bijdrage.
VVD	De begrote externe inhuur bedraagt €1,260 miljoen, maar de begroting vermeldt expliciet dat de werkelijke inhuur veel hoger is, doordat ook uit vacatureruimte wordt ingehuurd. 1. Wat bedroegen de werkelijke totale externe-inhuurkosten in 2024 en 2025 en wat is de prognose 2026?	De totale externe inhuurkosten bedroeg in 2024 € 17,0 miljoen en in 2025 € 14,5 miljoen. Op basis van een huidige prognose zijn de te verwachten inhuurkosten in 2026 circa € 11 miljoen.
	2. De overhead stijgt van 8,3% naar 8,7%. Wat is de stijging in absolute euro's en welke kostenposten verklaren deze stijging voornamelijk?	De overheadkosten in de primitieve begroting 2026 was begroot op € 27,5 miljoen. In 2027 is dit bedrag gestegen naar € 29,3 miljoen. De toename wordt deels verklaard door extra budgetten die in de begroting 2027 en colllegewerkprogramma worden aangevraagd (AI kosten en Arbo). Daarnaast zijn budgetten bij de overheadkosten geïndexeerd t.o.v. vorig jaar en zijn ook de salarislasten berekend inclusief loonstijging in 2027.
PRO	1. Hoeveel geld gaf de gemeente in 2025 uit aan externe medewerkers? Hoeveel verwacht de gemeente hieraan uit te geven in 2026 en 2027?	Zie het antwoord hierboven. Een prognose voor 2027 is lastig te geven, want dit is ook mede afhankelijk van het wel of niet kunnen invullen van beschikbare vacatureruimte. Het streven is om de inhuurkosten jaarlijks te verlagen.
	2. Waarvoor wordt AI in 2027 gebruikt? Hoeveel geld moet AI volgens het college besparen en waar komt die besparing vandaan?	In 2027 wordt de structuur opgezet waarmee we voor borging zorgen bij het zorgvuldig implementeren van AI-toepassingen. Hierna kunnen we met deze borging de eerste casussen gaan oppakken. In 2028 verwachten we daar de eerste structurele

		besparingen te kunnen realiseren. De besparingen kunnen ontstaan door minder softwarekosten of minder personeelskosten.
	3. Wordt AI ook gebruikt bij besluiten over zorg, ondersteuning of inkomen? Zo ja, blijft een medewerker altijd verantwoordelijk voor het uiteindelijke besluit?	Nee, op dit moment wordt hier geen gebruik van gemaakt. In ons AI-beleid is expliciet opgenomen dat AI nooit zelfstandig besluiten kan nemen (zie 2.1 A.I. Beleid Gemeente Meierijstad | Lokale wet- en regelgeving).
	4. Welke hulp blijft er in 2027 voor inwoners die zaken met de gemeente niet digitaal kunnen regelen?	Inwoners die hun zaken niet digitaal kunnen regelen, kunnen ook in 2027 rekenen op persoonlijke hulp. De gemeente blijft inzetten op een dienstverlening waarbij inwoners zelf kunnen kiezen hoe zij contact opnemen, bijvoorbeeld via de balie, telefonisch of met hulp van een medewerker. Het uitgangspunt blijft dat digitale dienstverlening een extra mogelijkheid is en geen vervanging van persoonlijk contact. Inwoners kunnen sinds dit jaar ook op het gemeentehuis in Veghel ondersteuning krijgen bij het doen van aanvraag voor een omgevingsvergunning. Ook helpt de formulierenbrigade inwoners met formulieren. Binnen het sociaal domein bieden we volgens de samenwerkwijze ook hulp aan huis. De balies voor burgerzaken blijven open in Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel.
	5. Het college onderzoekt of gemeentelijke gebouwen in 50 jaar in plaats van 40 jaar kunnen worden afgeschreven. Om welke gebouwen gaat het? Wat betekent dit voor de kosten en het onderhoud op langere termijn?	Door de huidige bouweisen (betere materialen en strengere regelgeving) is het aannemelijk dat opstallen met recente bouwjaren en nieuwe nog te bouwen opstallen technisch en economisch langer meegaan (exclusief ondergrond). Door het verlengen van de afschrijvingsperiode van 40 naar 50 jaar, nemen de kosten voor klein en groot onderhoud minstens lineair toe. De verwachting is dat er jaarlijks, gedurende de looptijd van 50 jaar, gemiddeld genomen een iets hoger bedrag gereserveerd dient te worden voor klein en groot

		onderhoud volgens de nog op te stellen duurzaam meerjaren onderhoudsplannen (DMOP).
Hart	1. Alle gemeenten zijn verplicht de beleidsindicatoren te publiceren, zoals opgenomen op pagina 23. Wat is de reden dat er, ondanks de publicaties, geen vergelijking met referentiegemeenten kan worden gemaakt?	Voor de verplichte BBV-indicatoren zijn referentiegemeentes beschikbaar. Voor de overige (eigen) indicatoren zijn geen referentiegegevens beschikbaar. De indicatoren in programma 0 zijn onze eigen indicatoren, waardoor er geen vergelijking gemaakt kan worden of beschikbaar is.
GBM	1. In welke vorm gaat AI de organisatie efficiënter helpen te werken? En het geld wat u denkt te bezuinigen, in welke vorm ziet u dit? In vorm van banenverlies, of geen nieuwe banen creëren of juist iets anders?	Dit kan een diversiteit aan vormen hebben, maar in de basis komt het neer op het vervangen van ingekochte software met door AI gebouwde software of het vervangen van menselijke handelingen door AI. Het geld wat we denken te bezuinigen kan dus zijn licentiekosten van software of personeelskosten. Dit zal in de vorm van banenverlies zijn, maar dit alleen daar waar er natuurlijke momenten gaan ontstaan. Denk hierbij aan pensionering of ontstane vacatures.
	Wanneer we de tabel beleidsindicatoren vergelijken met de begroting van 2023, zien we met name stijging van FTE per 1000 inwoners, stijging van bezetting FTE pers 1000 inwoners, stijging van apparaatkosten, daling van percentage externe inhuur, maar een stijging van de kosten van externe inhuur, en een daling van overhead. 2. Hoe kunt u uitleggen dat met minder inhuur, de kosten hoger zijn geworden, en de apparaatkosten per 1000 inwoners procentueel echt hoger geworden zijn. Hoeveel van deze percentage zijn die medewerkers die u in de uitleg noemt (jeugdconsulenten), hoeveel FTE is dat per 1000 inwoner?	Ten opzichte van de begroting 2023 zijn de kosten voor inhuur lager, niet hoger. Het percentage inhuur wordt vergeleken met de totale loonsom. Als de loonsom verhoudingsgewijs meer stijgt dan de externe inhuur, dan zal het percentage lager worden, ondanks een kleine toename van de inhuurkosten. De formatieuitbreiding jeugdconsulenten betreft ruim 16 FTE. Dat is ongeveer 0,2 FTE per 1.000 inwoners.
	2. Hoeveel mensen vloeien af door pensioen of andere redenen?	In 2027 zullen 15 medewerkers afvloeien wegens het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. Wij kunnen geen exacte schatting maken van uitstroom door andere redenen (denk

		hierbij bijvoorbeeld aan vrijwillig vertrek, beëindiging contract van rechtswege).
	3. We zien in de beleidsindicatoren per 1000inwoners 8,9 naar 9,4 FTE gaan, wilt u hiermee vragen om extra ambtenaren volgend jaar?	De stijging wordt toegelicht in de begroting 2027 pagina 22 onder de kolom en betreft formatie-uitbreidingen sinds het opstellen van de begroting 2026.
SP	1. Op basis waarvan wordt er nu al vanuit gegaan dat de externe huur van personeel in werkelijkheid al hoger wordt dan begroot?	De vacature ruimte wordt geraamd als salarislasten. In geval er wordt gekozen voor tijdelijke inhuur in plaats van een vaste invulling worden de inhuurlasten hoger dan begroot. Er vindt dan een verschuiving plaats van salarislasten naar inhuurlasten.
	2. Om welke “diversen“hebben we het, als het gaat om achter lopen in het realiseren van zonnepanelen etc?	Gebouwen waar nog PV-panelen zijn gepland, zijn: - Wijkgebouw D’n Brak Mariaheide - Sporthal Dioscuren Schijndel - EBC Noord-Schijndel

Veiligheid, pagina 25		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
Lokaal Meierijstad	1. Hoever zijn we met Wat is de stand van zaken betreffende de nieuwe huisvesting van het politieteam en de brandweer? (P. 26)	De gesprekken over de verplaatsingen lopen. Er is nog geen duidelijkheid over de definitieve locaties.
	2. Welke gegevens/ bevindingen verklaren de dalingen van zowel de indicator ‘veiligheidsbeleving eigen buurt’ en de ‘leefbaarheid woonbuurt’? (P. 27).	De gegevens komen uit de Veiligheidsmonitor 2025. De Veiligheidsmonitor is een terugkerende grootschalige bevolkingsenquête waarin de thema’s leefbaarheid van de woonbuurt, veiligheidsbeleving, slachtofferschap van criminaliteit, het oordeel van de burger over het functioneren van de politie en preventiegedrag worden onderzocht. Opdrachtgevers van de Veiligheidsmonitor zijn het ministerie van Justitie en Veiligheid en het Centraal Bureau voor de Statistiek.

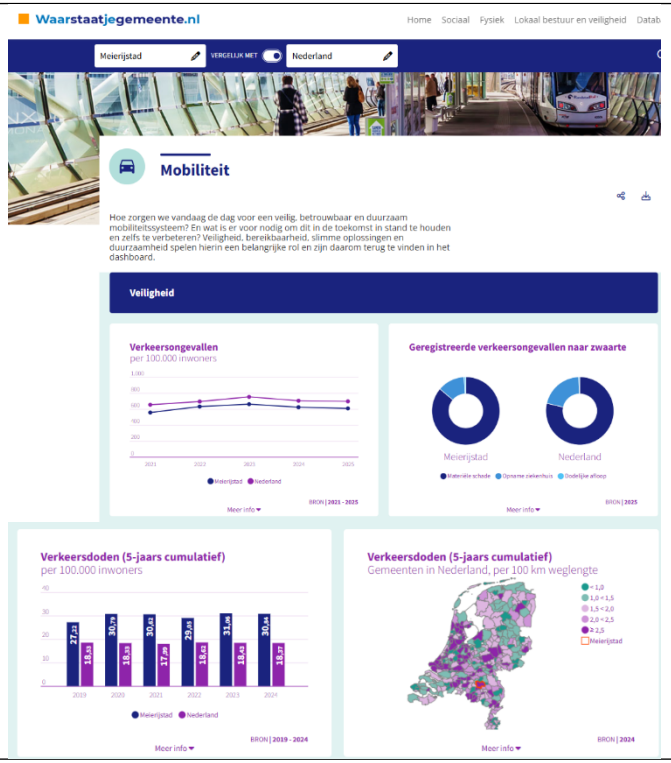
		Hier liggen dus gevoelens van de respondenten aan ten grondslag.
	3. Welke gegevens/ bevindingen verklaren de stijging van de indicator ‘voelt zich wel eens onveilig’? (P. 27).	Zie antwoord vraag 2.
VVD	1. De lasten dalen van €10,553 miljoen in 2026 naar €9,934 miljoen in 2027, terwijl de baten dalen van €1,368 miljoen naar €444.000. Welke posten verklaren beide bewegingen?	De incidentele middelen die in 2026 budgetneutraal zijn toegevoegd ten behoeve van asiel en migratie, hebben zowel betrekking op de lasten als op de baten. Deze middelen zijn niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Daarnaast is aan de lasten € 261.069 toegevoegd aan het budget voor gemeenschappelijke regeling regionale brandweer.
	2. De indicator "voelt zich wel eens onveilig" verslechtert van 29,2% in 2023 naar 31,0% in 2025, terwijl de streefwaarde 25% bedraagt. Welke concrete inzet en welk budget in 2027 zijn rechtstreeks gericht op verbetering van deze indicator?	Er is geen direct budget gekoppeld aan de inzet. De gemeente zet zich in het algemeen in op het thema veiligheid en weerbaarheid.
	3. Zijn voor de toekomstige huisvesting van politie en brandweer al investeringsbedragen of kapitaallasten in de meerjarenraming opgenomen? Zo ja hoeveel; zo nee, wanneer worden die verwacht?	Nee. Er is binnen de begroting bij Vastgoed nog een beperkt budget beschikbaar vanuit de aankoop en verbouwing in 2019. Voor de politie kijken we naar kostendekkende huur. Voor de brandweerpost Veghel gaat het mogelijk om de aankoop en overdracht van gronden. De bouw of verbouw van de nieuwe kazerne wordt gedekt uit de inwonersbijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling VRBN. Daarmee proberen we de druk op begroting te beperken. In 2027 is er meer duidelijk over locaties en de benodigd financiën.
PRO	1. Welke maatregelen tegen huiselijk geweld, kindermishandeling en femicide worden in 2027 uitgevoerd?	In 2027 draait de regionale Ontwikkelruimte, waarin verschillende professionals uit de regio deelnemen op volle kracht: hierin wordt casustiek behandeld met onveiligheid, om te komen tot goede en passende manieren om geweld te

		stoppen. Parallel worden de samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis, de GI's en de Raad voor de Kinderbescherming uitgewerkt, wordt het specialistisch hulpaanbod via een dashboard ontsloten en de aanpak van wachttijden gestart, en wordt een regionale train-de-trainerpool voor de Meldcode voorbereid. Gemeenten moeten dat jaar intussen hun lokale organisatie zo inrichten dat zij per 1 januari 2028 voldoen aan de eisen voor Stevige Lokale Teams.
Hart	1. 'Wat willen we bereiken?': U streeft naar zichtbare aanwezigheid van politie. Heeft de gemeente daar zeggenschap over?	Binnen de regionale eenheid Oost-Brabant loopt een project dat gericht is op de zichtbaarheid van de wijkagenten in de wijk. In dat project zijn de 32 gemeenten partner. En in die zin heeft de gemeente dus ook zeggenschap. Daarnaast voeren we periodiek gesprekken met de teamchefs over wijkagenten en het halen van de norm van 1 wijkagent op 5.000 inwoners.
	2. Beleidsindicatoren: is het mogelijk meer eigentijdse indicatoren op te nemen, zoals cybercrime?	Ja, dat kan. 12,9% van de respondenten aan de Veiligheidsmonitor gaf in 2025 aan slachtoffer te zijn van online criminaliteit.
SP	1. Mbt extra bijzondere aandacht voor femicide. Hoe gaat u dat realiseren? Is er een plan van aanpak? Ook als het gaat om effectieve aanpak van ondermijning?	In het tweede kwartaal van 2027 wordt een Plan van Aanpak opgeleverd, specifiek voor het thema femicide. Dit wordt ontwikkeld in samenhang met de aanpak van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (ViA). Daarnaast loopt er binnen het Openbaar Ministerie een pilot niet-fatale strangulatie, een nieuwe werkwijze waarbij als uit onderzoek blijkt dat er sprake is van niet-fatale strangulatie er toch sprake kan zijn van strafrechtelijke vervolging. Dit staat los van ondermijning.

Verkeer, vervoer en openbare ruimte, pagina 29		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
Lokaal Meierijstad	1. De ambitie is uitgesproken om de meest verkeersveilige gemeente van Nederland te worden (P. 30). Op welke plek staat Meierijstad nu als het gaat om de meest verkeersveilige gemeente van Nederland? En op welke punten kan de gemeente Meierijstad de meeste verbeteringen doorvoeren om deze ambitie te bereiken?	Er is geen officiële landelijke titel voor de meest verkeersveilige gemeente van Nederland. Er bestaan ook geen ranglijsten van verkeersveilige gemeenten. In het kader van de actualisatie van de mobiliteitsvisie gaan we na welke maatregelen bijdragen aan het verbeteren van de verkeersveiligheid.
HIER	1. Blz. 33 Er is geld nodig voor een extra strooier omdat de provincie stopt met het strooien. Hoe hoog was de bijdrage voor de provincie die nu komt te vervallen?	De bijdrage aan de provincie voor het strooien van gemeentelijke wegen is weersafhankelijk en bedroeg de afgelopen jaren gemiddeld € 5.173 per jaar.
VVD	1. Kan voor BRT, doorfietsroute, wegen en riolering per project worden aangegeven hoeveel reeds is uitgegeven, hoeveel in 2027 wordt geïnvesteerd en hoeveel na 2027 nog wordt verwacht?	Als duidelijk wordt aangegeven om welke projecten, naast project Mobiliteitsas Veghel (met BRT en doorfietsroute) het gaat, wordt daarover in de P&C-documenten in 2027 en verder over gerapporteerd.
	2. Welke kapitaallasten uit deze projecten zijn al opgenomen in 2028-2030 en welke nog niet?	Voor alle investeringen geldt dat de kapitaallasten worden geraamd vanaf het jaar volgend op de verwachte gereedmelding van de investering.
	3. In het collegewerkprogramma wordt vanaf 2028 uitvoering van Den Dubbelen voorzien, met geschatte uitvoeringskosten van €1,5 miljoen per jaar in 2028-2030. Zijn deze volledige investeringsbedragen reeds verwerkt in het MIP en de financieringsbehoefte?	Ja, de kapitaallasten die voortvloeien uit deze investering zijn in de cijfers verwerkt en daarmee verwerkt in het MIP en hiermee dus ook in de financieringsbehoefte.
	4. Voor wortelopdruk worden toekomstige bedragen deels als PM weergegeven. Is al een inventarisatie beschikbaar van de totale financiële onderhoudsopgave en kan een bandbreedte worden gegeven?	In de begroting wordt niets vermeld over Wortelopdruk, deze vraag heeft geen betrekking op de actuele begroting 2027. Dit heeft wel betrekking op het CWP, Daarin hebben we 500.000 euro opgenomen voor onderzoek en inventarisatie van het

		probleem. Dit kan pas plaatsvinden nadat het CWP is vastgesteld. We kunnen nu nog geen bandbreedte aangeven.
PRO	1. Welke kleine kernen hebben in de avond of in het weekend weinig of geen openbaar vervoer? Welke verbeteringen zijn in 2027 gepland?	De kernen Mariaheide, Boerdonk, Keldonk, Erp, Boskant, Olland en Zijtaart hebben in de avond of in het weekend weinig of geen openbaar vervoer. Vanaf 1 januari 2026 rijdt Bravoflex in onze regio. Bravoflex is op alle dagen van de week beschikbaar van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat. Ook op plekken waar geen bus rijdt. De vervoersdienst rijdt op bestelling, zonder vaste route of dienstregeling. Bravoflex brengt je van een halte in de buurt direct naar een OV-overstaphalte. Dit zijn in onze gemeente grotere bushaltes, waar je verder reist met het reguliere openbaar vervoer.
	2. Welke maatregelen staan in 2027 gepland om de verkeersveiligheid en leefbaarheid in Eerde en Zijtaart te verbeteren?	Voor 2027 zijn er geen (nieuwe) gelden opgenomen voor het uitvoeringsprogramma mobiliteit. Er zijn dus geen maatregelen gepland in Eerde en Zijtaart (vanuit uitvoeringsprogramma mobiliteit).
Hart	1. ‘Er is eerder de keuze gemaakt om bepaalde fonteinen te behouden.’ Zijn er ook fonteinen die niet behouden worden. Welke en waarom?	Hier is nog geen definitieve keuze in gemaakt welke fonteinen niet te behouden. Een aantal fonteinen welke zeker behouden blijven, zoals op de markt in Schijndel, worden in 2027 opgeknapt.
D66	1. Bij de behandeling van de jaarrekening 2025 is volgens ons toegezegd dat er beleidsindicatoren voor verkeersveiligheid zouden worden opgenomen. Waarom ontbreken deze in de begroting 2027 en wanneer kunnen we deze alsnog verwachten?	Bij de behandeling van de jaarrekening is toegezegd om beleidsindicatoren voor verkeersveiligheid op te nemen in de begroting. Bij de voorbereiding van de begroting 2027 is gebleken dat nadere afstemming nodig was over de selectie van de op te nemen indicatoren. Om te waarborgen dat de indicatoren bruikbaar zijn voor de monitoring van het gemeentelijk verkeersveiligheidsbeleid, zijn deze vooralsnog niet opgenomen in de begroting 2027.

		Hieronder treft u een overzicht aan van de beleidsindicatoren voor verkeersveiligheid die momenteel beschikbaar zijn via Waarstaatjegemeente.nl. Deze indicatoren zijn niet verplicht op grond van de Regeling beleidsindicatoren gemeenten, maar kunnen wel bijdragen aan het inzicht in de verkeersveiligheid binnen onze gemeente. Wij zullen deze indicatoren in toekomstige planning-en-control (P&C) -documenten opnemen. Beleidsindicator: • Verkeersongevallen per 100.000 inwoners • Geregistreerde verkeersongevallen naar zwaarte in % • Verkeersdoden (5-jaars cumulatief) per 100.000 inwoners • Verkeersdoden (5-jaars cumulatief) per 100 km weglengte **Kanttekening:** de uiteindelijke opname van de indicatoren in de P&C-documenten zijn mede afhankelijk van de beschikbaarheid van gegevens en de publicatie van de betreffende indicatoren via Waarstaatjegemeente.nl. Hiermee dient bij toekomstige P&C-documenten rekening mee te worden gehouden.

		
GBM	1. U hebt ambities om de hoofdstructuur van de kernen Veghel, Erp, Sint-Oedenrode en Schijndel te actualiseren, waar zien wij dat hier structureel geld voor opgenomen is dat de actualisatie ook uitgevoerd kan worden?	Bij de actualisatie van de mobiliteitsvisie, die we in samenhang met de ruimtelijke vertaling van Toekomstvisie Meierijstad uitvoeren, gaan we ook in op de hoofdstructuur van de kernen Veghel, Erp, Sint-Oedenrode en Schijndel. Als aanpassingen nodig zijn nemen we dat mee in het uitvoeringsprogramma mobiliteit (en mogelijk andere programma's). Op dit moment zijn er geen gelden in de begroting opgenomen voor aanpassingen van de hoofdstructuur van deze kernen (met uitzondering van de gelden voor Bus Rapid Transit en doorfietsroute Veghel-Son/Ekkersrijt in het project Mobiliteitsas Veghel).

	2. Waar zien wij de 50% gelden van de provincie uit de RMP, of is dit bij de kolom investeringen verwerkt in het investerings bedrag? Is het zeker dat al deze subsidies gekregen worden, of kan dit nog een financieel risico zijn?	De subsidiebijdragen staan in de toelichting bij de kredieten (zie begroting 2027 bladzijde 32). De subsidiebedragen zijn gereserveerd bij de verschillende instanties (Rijk, Provincie en MRE). Subsidies worden verstrekt onder voorwaarden; bijvoorbeeld een tijdig formele aanvraag indienen en binnen verschillende tijdstermijnen de maatregelen daadwerkelijk realiseren.
	3. Zijn er voor na 2027 al RMP uitgewerkt, ofwel weet de gemeente al of er nieuwe gelden komen vanuit de provincie op projecten in Meierijstad te gaan voorbereiden en uitvoeren?	Nee, dit is nog niet bekend.
	4. Heeft de invoering en investering van de bus Rapid Transit (BRT) reeds het beoogde resultaat opgeleverd voor Meierijstad.	Het project Mobiliteitsas Veghel waarin Bus Rapid Transit en doorfietsroute Veghel-Son/Ekkersrijt is opgenomen zit in de opstartfase.
SP	1. Wanneer kunnen wij de uitkomsten van het onderzoek van de provincie mbt de N279 verwachten?	Op dit moment worden deze onderzoeken uitgevoerd. De stukken worden in het voorjaar van 2027 openbaar. Op 26 november is er een beeldvormende avond waarbij (onder andere) de betrokkenheid van uw raad in dit proces op de agenda staat.
	2. Het volgen van landelijke ontwikkelingen op het gebied van de beheersing van fatbikes, klinkt goed. Heeft u ook een plan van aanpak om de overlast van fatbikes “aan te pakken?	Nee, we volgen de landelijke ontwikkelingen. Eerder hebben we naar aanleiding van persvragen aangegeven dat we de resultaten van landelijke initiatieven afwachten. Als effecten helder en resultaten positief zijn, zullen we met de regio en andere direct betrokkenen als politie en gemeentelijke handhavers bespreken of het wenselijk is om dit initiatief breder uit te rollen in onze regio of gemeente.

Economie, pagina 34		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
Lokaal Meierijstad	Stimuleren van goederenvervoer over water. (P.35) 1. Welke instrumenten zijn er om daadwerkelijk bij kavels aan de kade te stimuleren op inzet op watergebonden bedrijven?	Er zijn veel instrumenten denkbaar. Voorbeelden: - Communicatief (o.a. actief accountmanagement, netwerkverbanden, of campagnes om bedrijven te bewegen), - Financiële (o.a. prijzen, subsidies, belastingen) - Juridische instrumenten (o.a. regels in omgevingsplan) of een combinatie hiervan.
	2. Heeft de gemeente nog vrije kavels aan het water?	Nee, niet geschikt voor grote schepen die nodig zijn voor vervoer over water.
	3. Kunnen gevestigde bedrijven aan de kade worden verplicht om bij verkoop alleen te mogen verkopen aan partijen met watergebonden activiteiten?	Nee. Een kopende partij kan wel verplicht worden om watergebonden activiteiten te ontplooien. Dit moet dan wel in het omgevingsplan zijn vastgelegd. Op dit moment is dat niet het geval.
	4. Zijn er gebruiksbepalingen in het Omgevingsplan die hierop toezien?	Op dit moment niet. Uw raad kan echter in het omgevingsplan opnemen dat gronden aan het kanaal of de haven alleen gebruikt worden voor bedrijfsactiviteiten die een nader te beschrijven relatie met het water hebben, per direct of op een termijn van een aantal jaren.
HIER	1. Blz. 35 Logistiek is belangrijk in onze gemeente. Deze sector heeft het nu zwaar. Zijn er in onze gemeente ook ondernemingen in de logistiek die in de problemen zijn?	Er zijn geen signalen bekend van Meierijstadse ondernemingen in de logistiek die in de problemen zijn.
	2. Blz. 35 We willen meer transport over water. Is dit wel haalbaar met de problemen die we zien met te lage waterstanden?	Dit is een uitdaging, waarbij een kanaal beter te reguleren is qua waterstanden dan een rivier.
VVD	1. Kan worden aangegeven hoeveel hectare direct uitgeefbare bedrijfsgrond per 1 januari 2027 beschikbaar is, uitgesplitst per bedrijventerrein?	Momenteel zijn er geen kavels vrij uitgeefbaar, omdat we verplicht zijn gronden uit te geven via een openbare selectie. Wel zijn er gronden in voorbereiding om later uit te kunnen geven: - Foodpark – geen.

		- Dubbelen – ca. 4 ha - Molenakker – ca. 3,0 ha - Doornhoek – ca .1 ha - Duin Vlagheide – ca. 3 ha
	2. Hoeveel hectare is reeds gereserveerd/verkocht maar nog niet geleverd en hoeveel resteert daarmee feitelijk voor nieuwe bedrijven?	- Foodpark gereserveerd/verkocht: ca. 16 ha - Dubbelen gereserveerd/verkocht: ca. 2 ha Voor gronden die nog nog uitgegeven gtgegeven gaann wordeworden zie vraag 1...
	3. Welke grondopbrengsten van bedrijventerreinen zijn in 2027-2030 in de grondexploitaties opgenomen?	- 2026: €5,6 mln - 2027: €21,6 mln - 2028: €36,2 mln - 2029: €0 - 2030: €0 - **Totaal: €63,4 mln** Bovenstaande planning is gebaseerd op de huidige raming. De daadwerkelijke fasering van de opbrengsten is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de beschikbaarheid van elektriciteit en de ambtelijke capaciteit die nodig is om de betreffende projecten te begeleiden en uit te voeren.
	4. Voor professionalisering centrummanagement staat €197.000 incidenteel in zowel 2027 als 2028. Wat gebeurt vanaf 2029: stopt deze activiteit of wordt verwacht dat structurele financiering elders wordt gevonden? Of is deze uitgave niet meer nodig. Kan dit niet ondergebracht worden in het Ondernemersfonds?	De bijdrage voor professionalisering van het centrummanagement is incidenteel opgenomen voor de jaren 2027 en 2028. Over eventuele voortzetting vanaf 2029 is nog geen besluit genomen. Als voortzetting aan de orde is, wordt daarvoor te zijner tijd een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.

		Eventuele toekomstige financiering via het Ondernemersfonds kan niet door de gemeente worden bepaald. Bestedingen van het fonds is aan het fonds zelf.
PRO	1. Hoeveel internationale werknemers maken gebruik van het WIN-punt? Met welke problemen over wonen en werken komen zij daar het vaakst?	In 2026 zijn tot oktober circa 1100 vragen van internationale werknemers behandeld door het WIN-punt Noordoost-Brabant. Veelvoorkomende knelpunten over wonen en werken zijn: • Geen inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP) • Het ontbreken van een schriftelijk huurcontract. • Het ontbreken van een arbeidsovereenkomst of onduidelijkheid over de inhoud daarvan. • De huurovereenkomst is niet beschikbaar in een taal die de werknemer begrijpt, waardoor internationale werknemers onvoldoende geïnformeerd zijn over hun rechten en plichten. • De arbeidsovereenkomst en de huurovereenkomst zijn niet gescheiden. • Onvoldoende informatie over woon- en arbeidsvoorwaarden. • Vragen over loon en inhoudingen op het salaris.
	2. Welke regels gebruikt de gemeente bij de verkoop van nieuwe bedrijfskavels om lokale en duurzame bedrijven een goede kans te geven?	Bij de verkoop van kavels worden in een beoordelingsmatrix punten toegekend voor verschillende criteria. Partijen die hoog scoren maken een grotere kans op het verkrijgen van een kavel. Voorbeelden zijn: - Vestigingsplaats: lokale bedrijven en/of lokale ondernemers krijgen punten, partijen van buitenaf niet - Duurzame bouw - Natuur en biodiversiteit - Klimaatadaptatie – hittestress

Onderwijs, pagina 38		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
Lokaal Meierijstad	In de paragraaf onderwijshuisvesting wordt expliciet 'aandacht voor verkeersveiligheid rondom scholen' genoemd als belangrijk speerpunt. (p.39) 1. Hoe wordt de afstemming tussen onderwijshuisvesting en het gemeentelijk verkeers- en mobiliteitsbeleid geborgd, en is er per schoolomgeving een actueel knelpuntenoverzicht of actieplan beschikbaar?	Deze afstemming doorloopt vele fases. Allereerst bij het opstellen van het IHP, waar verkeersveiligheid is meegenomen in het beleidskader, de inventarisatie (factsheets en schouwrapportage) en de scenario-vorming per school. Vervolgens bij de voorbereiding en realisatie van de onderwijsvoorziening, waarbij de gemeente enerzijds via de kerngroep onderwijshuisvesting de bouwheer i.c. het school-bestuur ondersteunt en anderzijds randvoorwaarden stelt in het kader van de omgevingsvergunning. De afdellinManfrg Verkeer is vertegenwoordigd in voormelde kerngroep en vanaf het prille begin betrokken bij het voorbereidings- en realisatieproces, zodat het gemeentelijk verkeers- en mobiliteitsbeleid is geborgd. Er is per schoolomgeving, anders dan in de factsheets in het IHP, geen actueel knelpuntenoverzicht of actieplan beschikbaar.
HIER	De vervangende nieuwbouw van basisschool Oda verschuift naar 2028 en de ingebruikname van de nieuwbouw van De Regenboog wordt voorzien eind 2028. 1. Welke gevolgen hebben deze verschuivingen voor de toereikendheid van de huidige huisvesting en de totale projectkosten, inclusief eventueel langer benodigde tijdelijke huisvesting?	Deze verschuivingen hebben vooralsog geen gevolgen voor de toereikendheid van de huidige huisvesting, maar beïnvloeden daarentegen wel de totale projectkosten. Het opschuiven van de realisatie van een schoolgebouw met een jaar betekent vooralsnog een kostenstijging met 2,1%. Als de realisatie daarnaast meer tijd vergt dan voorzien, kan dit betekenen dat de eventuele inzet van tijdelijke huisvesting c.q. huur van noodlokalen langer nodig is, hetgeen dus extra kosten met zich mee kan brengen.

		Omdat basisschool de Regenboog Wijbosch geen tijdelijke huisvesting nodig heeft (de nieuwbouw wordt op een andere plek gerealiseerd) is het vorenstaande niet aan de orde. Bij de Odaschool te Sint-Oedenrode wordt momenteel onderzocht hoeveel m² aan extra tijdelijke huisvesting in de vorm van noodlokalen nodig is. Immers de school zal tijdens de bouw haar intrek nemen in de vleugel aan de zuidzijde (voormalige jongensschool), omdat enkel de vleugel aan de noordzijde zal worden omgebouwd tot nieuwe Odaschool. De verwachting is dat de vleugel aan de noordzijde net niet groot genoeg zal zijn om alle leerlingen van de Odaschool te kunnen huisvesten. Daardoor is extra tijdelijke huisvesting in de vorm van enkele noodlokalen nodig. Opgemerkt zij dat deze tijdelijke huisvesting ook als doorschuiflocatie van de basisscholen Eerschot en Dommelrode zal fungeren op het moment dat deze scholen worden gerenoveerd dan wel nieuw worden gebouwd.
	2. Zijn deze gevolgen volledig verwerkt in de begroting?	Ja, de gevolgen, zoals nu bekend, zijn financieel verwerkt in de begroting.
	Structurele verslechtering. Op blz 40 (39) staat dat het geraamd resultaat van -8,45mln euro (2026) naar –10,23 mln euro (2030) gaat. 3. Kunt u deze verslechtering uitleggen?	Dit betreft m.n. de kapitaallasten van de verwerking van het (meerjarig) Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.
	Dalende baten. Blz 40 (39) De baten dalen van 4,19 mln euro (2026) naar 1,65 mln euro(2027) 4. Welke posten vallen weg?	In 2026 hebben we nog inkomsten vanuit specifieke uitkeringen (SPUK-uitkeringen). Dit zijn uitkeringen vanuit de SUVIS-regeling voor verbetering van de ventilatie van de scholen in het Voortgezet Onderwijs en vanuit een regeling voor onderwijshuisvesting van asielzoekers. Deze incidentele regelingen komen in 2027 te vervallen.
	5. Zijn dat incidentele rijksbijdragen of andere bijdragen?	Zie antwoord hierboven. Dit zijn dus incidentele rijksbijdragen.

	6. Blz 41 verschillende bouwplannen worden vooruitgeschoven. Is bij uitstel van deze plannenrekening gehouden met bouwkostenstijging en indexering? Zo niet wat is het risico op extra kostenpercentage jaar uitstel?	Het is inderdaad zo dat bij uitstel van plannen rekening wordt gehouden met stijging van de bouwkosten. In dat kader wordt met een jaarlijkse prijsindexering van 2,1% gerekend. Daarnaast worden de geraamde investeringsbedragen jaarlijks aangepast aan de hand van de meest recente nieuwbouw-kostenconfigurator van HEVO. In deze kostenconfigurator wordt de bouwkostenstijging automatisch meegenomen.
VVD	1. Onderwijs kent in 2027 €2,484 miljoen incidentele lasten, waarvan €1,728 miljoen tijdelijke huisvesting Elde College. Kan per tijdelijke huisvestingslocatie worden aangegeven hoe lang deze nodig is en wat de totale kosten over de volledige looptijd zijn?	Tijdelijke huisvesting benodigd voor: zie blz. 133 boekwerk en blz. 34 boekwerk: - Elde College Schijndel in 2027 (€ 1.728.000) - Scholen Veghels Buiten van 2027 t/m 2029 (totaal € 1.013.000) - De Empel Erp in 2027 (€ 375.000) - Antoniusschool Keldonk in 2030 en 2031 (totaal € 617.000) - Odaschool St. Oedenrode in 2028: (€ 606.000) - Franciscusschool Boskant in 2029 en 2030: (totaal € 875.000) - Nicolaas Boerdonk in 2027 en 2028 (totaal € 482.000) - Ark Veghel in 2028 en 2029: (totaal € 995.000) Deze tijdelijke huisvestingen worden allen gedekt uit de Algemene Reserve (per saldo dus budgettair neutraal). Deze voorzieningen zijn uit het Integraal Huisvestingsplan (IHP) overgenomen en in eerdere jaren al verwerkt in de (meerjarige) gemeentebegroting. De bedragen zijn in de begroting 2027 e.v. geupdate naar de meest recente cijfers en verwachte realisatiejaren.
	2. Gebouw D van het Elde College wordt afgestoten, is er al bekend wat het gevolg hiervan zal zijn op de begroting?	Als gebouw D wordt afgestoten, heeft dat vooralsnog geen gevolgen voor de begroting, omdat dit gebouw – in tegenstelling tot de meeste schoolgebouwen - niet op de

		gemeentelijke begroting drukt. Dit schoolgebouw is namelijk zowel in juridische als economische zin in eigendom bij het bestuur van het Elde College.
	3. Kan worden aangegeven wat het financiële effect is wanneer de onderzochte afschrijvingstermijn voor maatschappelijk vastgoed van 40 naar 50 jaar wordt gewijzigd: lagere jaarlijkse afschrijving én hogere resterende boekwaarde na 40 jaar?	Doordat de afschrijving op de investering over meerdere jaren wordt gespreid, dalen de jaarlijkse kapitaallasten. Doordat er trager wordt afgeschreven, blijft de boekwaarde gedurende de looptijd langer hoog. Over de totale looptijd zullen de rentelasten stijgen. Maar per saldo kan er financiële ruimte gecreëerd worden in de begroting. Daarbij zal ook onderzocht moeten worden of een eventuele verlenging van de afschrijvingstermijn op basis van wet- en regelgeving alleen mag worden toegepast op nieuwe investeringen of dat ook bestaande investeringen omgezet mogen worden.
PRO	1. Onder kopje Basisonderwijs gaat het over aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Dat lijkt ons meer iets voor VO en MBO?	Het PO heeft een fundamentele rol in een succesvolle aansluiting. Om vroegtijdig te ontdekken waar je talent ligt kan interesse en passie spelenderwijs worden ontdekt. Dit kan in een omgeving als The Chocolate Factory, een bedrijfsbezoek zoals een open-deuren-dag, of gastlessen door bedrijven op basisscholen zoals ASML-junior academy al doet. Hiermee is een allereerste stap gezet, op een natuurlijke en laagdrempelige basis.
	2. Hoeveel kinderen hebben recht op voorschoolse educatie? Hoeveel van deze kinderen maken er ook echt gebruik van?	We hebben 194 doelgroep kinderen in de leeftijd 2,4-4 jaar die recht hebben op VVE met een bereik van 160 kinderen (82.5%) en een non bereik van 34 kinderen (17.5%). Binnen de groep van 34 kinderen die geen gebruikmaken van VVE, is sprake van uiteenlopende redenen. De grootste groep betreft kinderen waarbij de beschikbare VVE-dagdelen onvoldoende aansluiten bij de situatie van ouders om kind te kunnen halen en brengen. Het aantal

		kinderen waarbij daadwerkelijk sprake is van structureel ontbreken van passend aanbod blijft beperkt. Veelal wordt er met de dagopvang naar een passend schema met ouders gekeken
Hart	1. Zie vraag bij Investeringsprogramma pagina 13.	Zie antwoord investeringsprogramma pagina 13.
	2. Wat zijn de redenen van uitstel van vervangende nieuwbouw basisschool Oda en Fransiscusschool? (Verzoek: kern toevoegen achter schoolnaam)	Eind 2024 is het schoolbestuur gestart met een locatiestudie van de bestaande situatie van de Odaschool te Sint-Oedenrode. Deze is vervolgens met de gemeente besproken en doorgeleid naar de commissie Omgevingskwaliteit, vanwege het feit, dat de Odaschool een gemeentelijk monument is. Dit heeft uiteindelijk in het najaar van 2025 geleid tot een aanvraag voor een voorbereidingskrediet, welke in januari 2026 door het college is toegekend. De vertraging in het proces is met name te wijten aan de complexiteit van de opgave tot instandhouding van een gemeentelijk monument. Het uitstel met betrekking tot basisschool Franciscus te Boskant behoeft nadere toelichting omdat de tekst in de begroting niet geheel correct is. De tijdelijke uitbreiding van deze school – noodzakelijk als gevolg van een te verwachten toename van het aantal leerlingen - is doorgeschoven van 2027 naar 2028. Er is sprake van uitstel met een jaar omdat de school op grond van het huidige leerlingenaantal nog geen aanspraak maakt op een (tijdelijke) uitbreiding. De realisatie van de vervangende nieuwbouw van basisschool Franciscus staat conform het vastgestelde IHP 2022-2027 gepland voor 2030, waarbij de voorbereidingen in 2028 starten. Hier is op dit moment geen sprake van uitstel.

SP	1. Wat is een Asscociate Degree?	Een associate degree-diploma is een officieel erkend diploma, het zit tussen een mbo4 en een hbo-bachelor diploma in.

Sport, kunst, cultuur, Recreatie en Toerisme, pagina 42		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
HIER	Voor de bredere onderhoudsvoorziening voor sportvoorzieningen wordt €355.305 uit de algemene reserve ingezet en ontstaat een nadeel voor de exploitatie van €199.585. 1. Hoe zijn deze bedragen opgebouwd en zijn met deze aanpassing de onderhouds- en vervangingsprogramma's voor de komende begrotingsjaren volledig financieel gedekt?	De bedragen zijn overgenomen uit het meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Op dit moment actualiseren we het MJOP welke voor vaststelling aan de raad zal worden aangeboden. Mogelijk dat hieruit financiële gevolgen voortvloeien.
	2. Welke extra kosten worden verwacht door de vertraging van Omnipark Erp, waaronder aanvullende onderzoeken, prijsstijgingen en langer benodigde tijdelijke voorzieningen? Passen deze kosten binnen de vastgestelde kredieten en welke nog niet geraamde kosten voor grondverwerving resteren?	De extra voorbereidingskosten (aanvullende onderzoeken) worden geraamd op € 400.000. Deze kosten passen niet binnen het vastgestelde uitvoeringskrediet. De grondverwervingskosten voor het gehele Omnipark zijn op dit moment nog moeilijk in te schatten. Rekening wordt gehouden met € 2,5-€ 3 miljoen
	3. Blz. 44 Bij recreatie staat benutting van o.a. de dommel voor recreatie. Is er al een oplossing voor het afgesloten Laarzenpad bij Olland?	De grond waar het laarzenpad langs de Dommel loopt is aangekocht door Stichting Ark met het doel om gronden (beter) in te kunnen zetten voor recreatie. Echter op verschillende delen van het oorspronkelijke tracé van het pad is de afkalving door de meanderende Dommel dermate groot dat er geen sprake meer is van een pad. Hierdoor is een situatie ontstaan dat om het laarzenpad te kunnen vervolgen over particulier eigendom moet worden gelopen. De betreffende grondeigenaar laat dit vooralsnog niet toe.
VVD	1. Het collegewerkprogramma vermeldt voor Sportcentrum Gelijkspel, Mariëndael en evenementenbeleid nog PM-bedragen. Kan voor elk	Nee. De verwachting is dat medio 2027 over de financiën van deze drie onderwerpen meer duidelijkheid is.

	project inmiddels een financiële bandbreedte worden gegeven? Zo niet wat is dan de verwachting dat dat kan?	
	2. Voor Mariëndael is reeds €600.000 krediet beschikbaar. Is dit uitsluitend onderzoeks-/voorbereidingsbudget of omvat dit ook uitvoering? Welke totale investering wordt momenteel verwacht?	Het krediet van € 600.000 is beschikbaar gesteld voor investeringen op en aan het gebouw Mariëndael. Deze investeringen zijn het op orde brengen van de theatertechnische installaties, het renoveren van de verhuurbare ruimtes, aanpassing van de foyer (incl. horeca) en het aantrekkelijker maken van de buitenkant van het gebouw. Gelet op het voornemen van het college (coalitieakkoord 2026-2030) een onderzoek te houden naar een verbouwing van het culturele centrum voor uitbreiding van de activiteiten met o.a. een inloopvoorziening voor de omliggende wijken, is in overleg met het bestuur van Mariëndael besloten deze investeringen op en aan het gebouw aan te houden (en mee te nemen in het genoemde onderzoek).
	3. Bij Sportcentrum Gelijkspel wordt aangegeven dat daadwerkelijke investeringskosten "zo veel als mogelijk extern" worden gezocht. Welk gemeentelijk aandeel is in de begroting/MIP opgenomen en wat is het maximale financiële risico indien externe financiering achterblijft?	Hierover is op dit moment nog geen duidelijkheid. Binnenkort wordt voor dit project een startnotitie opgesteld. In deze startnotitie wordt beschreven hoe het centrum wordt gerealiseerd en gefinancierd.
	4. Welke sport- en cultuuraccommodaties hebben momenteel een negatieve exploitatie en wat is per accommodatie de gemeentelijke nettobijdrage?	De sport- en cultuuraccommodaties die in gemeentelijk beheer zijn, kennen momenteel allemaal een negatieve exploitatie. Als gemeente zetten we in om door middel van sport, kunst & cultuur en recreatie & toerisme bij te dragen aan welzijn, en ook aan een bloeiende en verbonden samenleving. De financiële opgave onderstreept het belang van de verdere uitwerking van onze ambities en de keuzes die nodig zijn om de financiële houdbaarheid van het programma op de lange termijn te waarborgen.

PRO	1. Hoeveel kinderen en volwassenen maakten in 2025 en 2026 gebruik van een regeling om sport of cultuur betaalbaar te maken? Is bekend hoeveel mensen die er recht op hebben de regeling niet gebruiken?	<u>Jeugdfonds Sport en Cultuur Brabant</u> Het Jeugd Sport en Cultuurfonds rapporteert het gebruik van haar regeling jaarlijks in het eigen jaarverslag. In 2025 maakten 212 kinderen gebruik van het fonds. De cijfers over 2026 zijn op dit moment niet bekend. Het fonds spreekt zelf van een potentieel aantal van 1.100 kinderen/jongeren die gebruik kunnen maken van de regeling. <u>Meedoenregeling gemeente Meierijstad</u> In 2025 maakten 368 kinderen gebruik van de meedoenregeling. In 2026 waren dit er 428 (t/m 16-10-2026). Het is niet bekend hoeveel mensen die recht hebben op de regeling, er geen gebruik van maken. Alle bij de gemeente bekende inwoners met recht krijgen de meedoenregeling ambtshalve en de rest is niet inzichtelijk.
SP	1. Wat is de stand van zaken mbt de realisatie van Omnipark Erp?	De voorbereidingsfase is nagenoeg afgerond. Planologische afronding (BOPA-aanvragen en wijziging omgevingsplan) kan pas plaatsvinden na de laatste grondverwerving en goedkeuring voor het dassenplan (ODBN) en archeologische (sleuven)onderzoek. Inhoudelijk zijn de projecten MFA en sportzone nagenoeg gereed voor aanbesteding. Voor de parkzone en de beekherstelzone is het voorlopig ontwerp vastgesteld. De nadere detaillering vindt plaats in samenwerking met waterschap Aa en Maas. Voor deze detaillering spelen de goedkeuring voor het dassenplan (ODBN) en het archeologische (sleuven)onderzoek belangrijk.

Sociaal domein, pagina 46		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
HIER	1. Welk deel van het eenmalige budget van €800.000 voor inloopvoorzieningen wordt doorgeschoven, hoe wordt dit verdeeld over de jaren 2027–2029 en waarvoor worden deze middelen ingezet?	In 2e berap 2026 wordt voorgesteld € 500.000 af te ramen voor 2026 en toe te voegen aan 2029. Dit omdat in 2026 nog niet het gewenste aantal coördinatoren wijk- en gemeenschapshuizen (wgh) is gestart en het nieuwe beleid voor wgh's en inloopvoorzieningen nog niet bepaald is. Het budget blijft gereserveerd voor inloopvoorzieningen maar schuift in de jaren door naar 2029.

VVD	1. Welk deel van de totale Jeugdzorguitgaven wordt veroorzaakt door de 10% duurste cliënten? En wat voor de 20% duurste cliënten. Met andere woorden is hier het pareto-principe van toepassing?	De 10% duurste jeugdigen verantwoordelijk zijn voor € 14,4 miljoen aan kosten. Dit komt overeen met 58% van de totale jeugdzorguitgaven. De 20% duurste jeugdigen zijn verantwoordelijk voor € 18,3 miljoen aan kosten. Dit komt overeen met 73% van de totale jeugdzorguitgaven. Hoewel het klassieke Pareto-principe uitgaat van een situatie waarin ongeveer 20% van de cliënten verantwoordelijk is voor 80% van de kosten, laat deze analyse zien dat de 20% duurste jeugdigen circa 73% van de totale uitgaven veroorzaken. De kostenverdeling vertoont daarmee kenmerken van het Pareto-principe, maar bereikt niet volledig de verhouding van 20%-80%. Dit betekent dat een relatief beperkte groep jeugdigen verantwoordelijk is voor een groot deel van de totale jeugdzorguitgaven.
	2. Kan het college het begrotingsresultaat 2028-2030 opnieuw tonen wanneer de ingeboekte kostendaling Jeugd voor 0%, 50% en 100% wordt gerealiseerd?	De ingeboekte kostendaling Jeugd heeft geen invloed op het begrotingsresultaat 2028–2030. Het betreft incidentele budgetten die budgetneutraal (dekking uit reserves) zijn verwerkt. Daardoor blijft het begrotingsresultaat bij 0%, 50% en 100% realisatie gelijk.
	3. Het werkbudget preventie & innovatie bedraagt €300.000 per jaar in 2027-2029 en wordt uit de reserve Sociaal Domein betaald. Welke concrete uitgaven zijn in 2025 en 2026 uit het vergelijkbare budget gedaan en welke aantoonbare resultaten zijn daarmee bereikt?	Totale lasten 2025 € 63.465 voor opstart Leefgoedcentrum. Totale lasten 2026 € 112.346 voor projecten LeefGoed zoals project Hybride Leeromgeving Zorg & Welzijn, implementatiekosten digitaal platform ThuisinMeierijstad.nl en bijdrage aan Ondernemend Meierijstad voor ThuisinMeierijstad.nl, bijdrage Stichting Leefgoed 2026. Projecten binnen LeefGoed hebben als doel een bijdrage te leveren aan een zorgzame wijk. Het betreft in dit geval het

		Kloosterkwartier. De Hybride Leeromgeving is bedoeld om inwoners (in het bijzonder statushouders en uitkeringsgerechtigden) op te leiden voor een functie binnen zorg of welzijn. In 2025 heeft de eerste groep deelnemers met succes de opleiding afgerond en hiermee (vrijwilliger)werk gevonden. Het digitale platform ThuisinMeierijstad.nl biedt inwoners en organisaties op wijk- en buurtniveau de gelegenheid voor meer interactie. Dit is heel divers. Zie hiervoor de app c.q. website. De app/website draagt bij aan de ontwikkeling van zorgzame wijken en kernen.
	4. Waarom wordt een jaarlijks terugkerend budget van €300.000 gedurende drie jaar als incidenteel/reserve gefinancierd beschouwd en wat gebeurt vanaf 2030?	Er wordt per jaar € 300.000 geraamd om voldoende armslag te hebben om op korte termijn slagvaardig in te kunnen spelen op ontwikkelingen. In de praktijk wordt ieder jaar slechts een fractie van het bedrag uitgegeven. Daarmee kan er steeds een bedrag doorschuiven naar een volgend jaar. Als het ophoudt, zal voor de gewenste lasten ruimte in de begroting moeten worden gemaakt. Het budget is bedoeld om bij te dragen aan de transformatie in het sociaal domein.
	5. Leefgoed Veghel kost €260.000 per jaar en wordt uit de reserve Sociaal Domein betaald. Is dit inhoudelijk een tijdelijke activiteit? Zo ja, wanneer eindigt deze; zo nee, welk structureel budget is na uitputting van de reserve noodzakelijk?	Er is dekking voor een periode van 10 jaar. De eerste uitgaven zijn gedaan in 2025 /2026. De gedachte is dat in deze periode door de inzet van LeefGoed t.z.t. een structurele besparing is gerealiseerd binnen het sociaal domein van ca € 260.000, -. Dit komt tot uiting door verlaging van het aantal inwoners met een bijstandsuitkering en verlaging van de inzet van Wmo.

	6. Kan het college voor alle sociaal-domeinactiviteiten die uit reserves worden betaald aangeven: bedrag per jaar, eindjaar reservefinanciering en structurele kosten wanneer de activiteit wordt voortgezet?	**Bestemmingsreserve Sociaal domein**: Beginsaldo 1-1-2026 € 7,5 mln. Lasten t/m 2035 voor Leefgoed € 259.600 -Structurele kosten LeefGoed € 260.000 De kosten van LeefGoed worden uiteindelijk inverdiend maar moeten wel in 2036 worden verwerkt in de gemeentebegroting. -Structurele kosten van Inloop en dagbesteding PM Het benodigde structurele budget kan nog niet bepaald worden omdat dit afhangt van de bestuurlijke keuzes die nog gemaakt gaan worden in het nieuwe beleid voor wijk- en gemeenschapshuizen (wgh) en inloopvoorzieningen en het aantal coördinatoren wgh die er na 2028 nog nodig zijn. Net als bij LeefGoed is de verwachting dat de kosten van de inzet van coördinatoren uiteindelijk geheel of gedeeltelijk worden inverdiend. De inzet van coördinatoren zorgt ervoor dat minder geïndiceerde zorg hoeft te worden ingezet. Dit zal de kosten dempen ondanks de verwachting dat door de vergrijzing de kosten voor geïndiceerde zorg in toekomst kunnen oplopen. -Structurele kosten voor Inclusie (indicatie) € 54.000 **Bestemmingsreserve Beschermd Wonen**: Beginsaldo 1-1-2026 € 8,5 mln.

Bestedingen:	2027	2028	2029	2030
Leefgoed Veghel	€ 259.600	€ 259.600	€ 259.600	€ 259.600
Werkbudget preventie & innovatie	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	
Inloop en dagbesteding	€ 400.000	€ 600.000	€ 200.000	
Inclusieve samenleving	€ 54.000	€ 54.000	€ 54.000	
Jeugdzorg uitvoeringsprogramma	€ 50.610			
Versterken Leefbaarheidsaanpak	€ 20.228			
Totaal	€ 1.084.438	€ 1.213.600	€ 813.600	€ 259.600

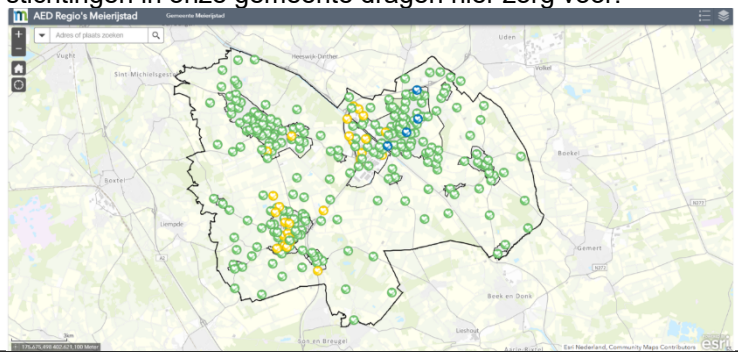
<table>
<tr><td></td><td></td><td>Voor de toelichting van de opgenomen lasten uit de bestemmingsreserve Beschermd wonen, verwijzen we naar het bestedingsplan bij de begroting 2026. De projecten zijn nog maar net gestart of nog in de opstartfase en het is nog te vroeg om aan te geven of en hoeveel structurele middelen er in de toekomst nodig zijn.
Alle de bij de begroting 2026 (zie onderstaand overzicht) vastgestelde bestedingen eindigen in 2030.
<table>
<tr><th>Bestedingen:</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th><th>2030</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Inloop en dagbesteding in elke wijk</td><td>€ 500.000</td><td>€ 500.000</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Skaeve Huse</td><td>€ 300.000</td><td>€ 300.000</td><td>€ 300.000</td><td>€ 300.000</td></tr>
<tr><td>Verslavings- en herstelvoorzieningen; Bullshift</td><td>€ 150.000</td><td>€ 150.000</td><td>€ 150.000</td><td>€ 150.000</td></tr>
<tr><td>Verslavings- en herstelvoorzieningen; ondersteuning groepen</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Leergroepen GGZ</td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td></td></tr>
<tr><td>Zelfregiecentrum</td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td></td></tr>
<tr><td>Het verkennend gesprek</td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td></td></tr>
<tr><td>BIG 5</td><td>€ 250.000</td><td>€ 250.000</td><td>€ 250.000</td><td></td></tr>
<tr><td>Normalisering jeugdhulp</td><td>€ 150.000</td><td>€ 150.000</td><td>€ 150.000</td><td></td></tr>
<tr><td>Versterken uitvoering Sociaal Domein</td><td>€ 250.000</td><td>€ 250.000</td><td>€ 250.000</td><td></td></tr>
<tr><td>Preventie en innovatie Beschermd wonen</td><td>€ 150.000</td><td>€ 150.000</td><td>€ 150.000</td><td>€ 195.000</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 1.900.000</td><td>€ 1.900.000</td><td>€ 1.400.000</td><td>€ 645.000</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td></td><td>7. Hoe ontwikkelt de stand van de reserve Sociaal Domein zich jaarlijks van 1 januari 2027 tot en met 31 december 2030?</td><td>Hieronder de ramingen. In de praktijk zijn de geraamde uitgaven meestal lager waardoor de standen hoger uitkomen.
1-1-2027 € 5.660.564
1-1-2028 € 4.690.890
1-1-2029 € 3.617.290
1-1-2030 € 2.803.690
1-1-2031 € 2.544.090</td></tr>
<tr><td></td><td>8. Welke vijf zorgaanbieders ontvangen in 2025/2026 de grootste betalingen vanuit Jeugd en Wmo, en welk percentage van de totale zorguitgaven vertegenwoordigen zij gezamenlijk?</td><td>Top 5 WMO 2025 (totaal € 10,5 mln, zijnde 53% van de totale uitgaven Wmo hulp in natura):
WMO Coöperatie de Meierij € 2,7 mln (begeleiding en dagbesteding)
T-Zorg BV € 2,6 mln (hulp bij het huishouden)
Stichting Laverhof € 2,1 mln (hulp bij het huishouden)
Acteon Thuiszorg € 1,7 mln (hulp bij het huishouden)</td></tr>
</table>

		Labyrint Zorg BV € 1,4 mln (begeleiding en beschermd wonen). Top 5 Jeugd 2025 (totaal € 8,1mln, zijnde 32% van de totale uitgaven Jeugd zorg in natura (ZIN)). • Stichting Koraal € 2,3 mln • Stichting Reinier van Arkel € 1,8 mln • Haans Kajo BV € 1,5 mln • Stichting Oosterpoort € 1,3 mln • Stichting Jeugdbescherming Brabant € 1,2 mln
	9. Het coalitieakkoord noemt expliciet dat normaliseren moet leiden tot beheersing van de kostentoename. Welke financiële nulmeting en KPI gebruikt het college om in 2028 te kunnen vaststellen of dit daadwerkelijk gebeurt? Als deze er nog niet zijn wanneer kunnen we die dan verwachten.	In 2027 maken we de keuze voor een tool om impact te kunnen meten van de inzet van beleid cq subsidies. Op basis daarvan kunnen we in beeld brengen wat de resultaten van onze interventies zijn.
PRO	1. Het valt op dat er een steeds groter beroep op vrijwilligers en/of mantelzorgers gedaan moet worden en dat e.e.a. meer datagedreven moet worden. Is er onderzocht of deze vrijwilligers ook voorhanden zijn?	Bij de welzijnsorganisatie SWM zijn ruim 800 vrijwilligers geregistreerd. En ongeveer 1600 mantelzorgers. Deze registratie omvat niet alle actieve vrijwilligers en mantelzorgers in Meierijstad. Registratie bij SWM is niet verplicht. SWM heeft de opdracht om het vinden van vrijwilligers door te ontwikkelen passend bij de huidige trend om meer vrijwilligerwerk te willen doen voor kortere duur of een project.
	2. Ondanks dat de bevolking van Meierijstad moet groeien en dat ook onze gemeente met een snel vergrijzende bevolking te maken heeft gaan de uitgaven in het sociaal domein(progr.6) gevoelig naar beneden. Van 156.862 in 2026 naar 130.913 in 2030, een afname van 26 miljoen! Hoe kan dat?	De daling van de uitgaven binnen het sociaal domein wordt voornamelijk verklaard door de opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden (€ 16,9 mln.). De hiervoor benodigde middelen zijn niet structureel opgenomen in de meerjarenbegroting, omdat nog onzekerheid bestaat over de toekomstige bijdragen van het Rijk. Deze middelen zijn budgetneutraal verwerkt, zowel aan de baten- als aan de lastenzijde.

		Daarnaast wordt de daling verklaard door het wegvallen van incidentele budgetten (€2,4 mln.), waaronder ook uitgaven die worden gedekt uit de reserves. Tevens is vanaf 2029 rekening gehouden met een verlaging van de uitgaven van € 4,2 miljoen als gevolg van de voorgenomen maatregelen van het Rijk voor hulp bij het huishouden binnen de Wmo. Het Rijk is voornemens de aanspraak op huishoudelijke hulp vanuit de Wmo te beperken, waarbij inwoners die deze ondersteuning zelf kunnen bekostigen hier in grotere mate zelf verantwoordelijk voor worden. Voor inwoners die de hulp niet zelf kunnen betalen, blijft een vangnet beschikbaar via de gemeente. Binnen werk en inkomen nemen de uitgaven met circa 0,5 mln. af als gevolg van de geleidelijke afbouw Wsw. Tot slot is in 2026 een incidentele last opgenomen voor een storting in de bestemmingsreserve Beschermd Wonen (€ 1,9 mln.) Deze storting houdt verband met een uitkering uit de regionale reserve.
	3. De uitgaven voor het sociaal domein dalen van ongeveer € 156,9 miljoen in 2026 naar € 130,9 miljoen in 2030. Waarom dalen deze uitgaven terwijl de bevolking groeit en vergrijst?	Zie antwoord hierboven.
	4. De gemeente verwacht meer inzet van vrijwilligers en mantelzorgers. Is onderzocht hoeveel extra inzet nodig is en of er genoeg mensen beschikbaar zijn?	SWM heeft de opdracht om het vinden van vrijwilligers door te ontwikkelen passend bij de huidige trend om meer vrijwilligerswerk te willen doen voor kortere duur of een project.
	5. Wat bedoelt het college met een Meierijstad-pas? Wie kan deze pas gebruiken en waarvoor?	De brede verkenning naar de invoering van een Meierijstadpas bevindt zich op dit moment in de oriënterende fase. Hierbij wordt onderzocht wat mogelijke doelstellingen kunnen zijn. Indien hier meer over bekend is zal de raad hierover geïnformeerd worden.
	6. Hoe controleert de gemeente of zorgaanbieders het zorggeld goed besteden? Welke maatregelen neemt de gemeente tegen zorgaanbieders die misbruik maken van zorggeld?	De gemeente heeft in beleid en proces maatregelen opgenomen om misbruik van zorggeld te voorkomen. Beschikkingen worden pas afgegeven na beoordeling door consulenten. Declaraties

		lopen via berichtenverkeer, waarbij wordt gecontroleerd of de gedeclareerde zorg binnen de beschikking past. Bij een herindicatie vindt opnieuw een evaluatie plaats en ook zijn er accountgesprekken met zorgaanbieders. Sinds 2025 zijn toezicht en handhaving voor Wmo en Jeugd belegd bij de Regionale Inkooporganisatie Zorg (RIOZ). RIOZ onderzoekt signalen over mogelijke onjuiste besteding van zorggeld, of start zelf een onderzoek. Als te veel is gedeclareerd, wordt dit teruggevorderd en worden passende maatregelen genomen.
	7. Wat is nu de gemiddelde wachttijd voor Wmo-ondersteuning en jeugdhulp? Hoeveel inwoners wachten langer dan de afgesproken termijn?	De gemiddelde wachttijd voor Jeugd en Wmo hangt sterk af per aanbieder en per product. Dat is niet zuiver naar een gemiddelde te rekenen. Op de website van RIOZ kunnen zorgaanbieders hun wachttijd bijhouden en de regio NOB is voornemens aan te sluiten bij een landelijke tool waar al veel jeugdzorgregio's zijn aangehaakt (de beschikbaarheidswijzer) die er hopelijk voor zorgt dat het voor aanbieders gemakkelijker en administratief minder belastend is om wachttijden op te voeren.
Hart	1. Pagina 49: Welke meetbare verbetering verwacht het college van preventie, wanneer wordt die zichtbaar en hoe voorkomt het dat kostenbeheersing de toegang tot noodzakelijke hulp verslechtert?	De Wmo kent de zogenaamde openeindregelingen. Dit betekent dat alle inwoners voor wie ondersteuning noodzakelijk is daarop een effectief beroep op kunnen blijven doen. De verwachte verbetering in preventie is dat we beter in beeld krijgen welke ondersteuning voor welke inwoner noodzakelijk is. En daarbij dus kunnen vaststellen welke ondersteuning voorliggend aan Wmo en Jeugdwet geboden kan worden. Jeugd: Het college verwacht dat een sterke inzet op preventie helpt om problemen bij jeugdigen en gezinnen eerder te signaleren en aan te pakken, zodat zwaardere hulp waar mogelijk kan worden voorkomen.

		De effecten van preventie zijn niet altijd direct zichtbaar. Daarom wordt gemonitord op onder meer bereik, tevredenheid, vroegsignalering en resultaten van ondersteuning. Effecten op het gebruik van specialistische jeugdhulp en de kosten daarvan worden vooral op langere termijn verwacht. Preventie is geen primaire bezuinigingsmaatregel, maar bedoeld om inwoners tijdig passende ondersteuning te bieden. Waar nodig blijft specialistische hulp beschikbaar.
D66	1. Op pag 132/133 staat voor het Sociaal Domein een investering van 300.000 per jaar voor Skaeve Huse voor de jaren 2027-2030. Wat is het aantal woningen/woonplekken dat hiervoor ongeveer gerealiseerd kan gaan worden? Hoe is dit aantal gerelateerd aan de behoeften in Meierijstad?	Regionaal is in een startnotitie opgetekend dat voor een gemeente zoals Meierijstad ruimte moet zijn voor 4 a vijf wooneenheden aan Skaeve Huse. Dit aantal is gebasseerd op andere projecten in Nederland en gecheckt met professionals uit het werkveld. Omdat het vinden van een geschikte locatie lastig is, is een ruim bedrag in de begroting opgenomen
SP	1. Wat verstaat u onder een Meierijstad-pas?	De brede verkenning naar de invoering van een Meierijstadpas bevindt zich op dit moment in de oriënterende fase. Hierbij wordt onderzocht wat mogelijke doelstellingen kunnen zijn. Indien hier meer over bekend is zal de raad hierover geïnformeerd worden.
	2. Wat houdt het principe van het meewegen van een barcode in?	De gemeente Utrecht werkt bij de ontwikkeling van nieuwe woonwijken met een zogenaamde barcode om te kunnen bepalen welk voorzieningenniveau nodig is. Wij gaan onderzoeken of deze werkwijze ook voor Meierijstad toepasbaar is.
	3. Mbt de indicatoren. Bij de eerste vier staat een vergelijking van 2023/2024. Zijn de cijfers van 2025 hiervan ook beschikbaar?	Nee die zijn nog niet beschikbaar op waarstaatjegemeente.nl

Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid, pagina 51		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
Lokaal Meierijstad	1. Pagina 52: Heeft Meierijstad nu een volledig dekkend AED-netwerk? Zo nee, waar behoeft verbetering?	Ja, gemeente Meierijstad heeft op dit moment een volledig dekkend AED-netwerk. Dat betekent dat er voldoende AED's aanwezig zijn (6 minuten zone), dat deze 24/7 bereikbaar zijn en geregistreerd zijn bij hartslag.nu. De drie Hartsave stichtingen in onze gemeente dragen hier zorg voor.
HIER	1. Blz. 52 We kiezen voor een brede energiemix om de energie betaalbaar te houden. Zorgt deze mix voor zo laag mogelijke energieprijzen of zijn er nog mogelijkheden om de kosten te verlagen.	We streven naar beschikbare en betaalbare energie. We maken een afweging tussen deze hoofdzaken (beschikbaarheid en betaalbaarheid) en overige zaken. Dit betekent niet dat de laagste energieprijs altijd het streven is, mogelijk dat in sommige gevallen snelle beschikbaarheid van energie prevaleert boven de laagste prijs.
	2. Blz. 53 Waarom loopt Meierijstad met hernieuwbare energie zo ver achter op wat de referentie is?	Meierijstad is een gemeente die op energievlak niet te vergelijken is met de genoemde referentiewaarde (gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners). Op energiegebied is Meierijstad te vergelijken met een grootstedelijke gemeente zoals 's-Hertogenbosch door de relatief grote hoeveelheid bedrijfsleven wat in onze gemeente is gevestigd.
VVD	1. Welke investeringen zijn door netcongestie vertraagd en welk effect heeft dit op planning, subsidievoorwaarden en kapitaallasten?	Op dit moment is het nog niet mogelijk om een volledig beeld te schetsen welke impact netcongestie heeft op activiteiten van de

		gemeente en de impact op de subsidievoorwaarden. Dit onderzoeken we in eerste instantie voor de woningbouwprojecten.
PRO	1. Ondanks dat de bevolking van Meierijstad moet groeien gaan de uitgaven voor volksgezondheid, milieu en duurzaamheid gevoelig naar beneden. Hoe kan dat?	Voor duurzaamheid was er de afgelopen jaren altijd sprake van een structurele incidentele bijdrage voor het programma duurzaamheid. In de huidige begroting is aangegeven dat incidentele bijdragen wegvallen vanaf 2028. Het budget voor Duurzaamheid vanaf 2028 wordt tijdelijk niet meer gedekt in programma 7. In 2028, 2029 en 2030 wordt het gedekt vanuit de CDOKE-middelen. Voor zover het onderdeel milieu betreft is er, uitgezonderd het budget voor activiteiten op grond van het Schone Lucht Akkoord, geen sprake van een verlaging van het beschikbare budget (absoluut bezien). Bij een groeiend inwonertal neemt het budget per inwoner relatief gezien wel af. Naast de inzet van 2 fte worden milieu- en gezondheidsaspecten vanuit de Omgevingswet steeds meer integraal geborgd in gebiedsontwikkeling en ruimtelijke besluitvorming, onder andere via de omgevingsvisie, het (definitieve) omgevingsplan en de omgevingsvergunning. Voor volksgezondheid geldt dat zowel de lasten als de baten dalen met € 519.000 omdat het regionale drugsproject (SKIP) maar opgenomen is tot en met 2028.
	2. De uitgaven in dit programma dalen sterk na 2026. Welke tijdelijke bedragen vallen weg en welke activiteiten worden daardoor kleiner of stoppen?	Zie vraag 1. Er stoppen dus geen duurzaamheidsactiviteiten.

	3. De gemeente wil duizenden slecht geïsoleerde woningen aanpakken. Hoeveel daarvan zijn sociale huurwoningen en hoeveel zijn woningen van huishoudens met een laag inkomen?	Met middelen uit de SPUK Lokale Aanpak Isolatie kan de gemeente 3.619 koopwoningen van huishoudens met een beperkt budget ondersteunen bij het isoleren van hun woning. Het gaat om huishoudens in een koopwoning met energielabel D of lager of met minimaal twee slechte bouwdelen, en een maximale WOZ-waarde van € 481.000. Met extra aandacht voor ongeveer 200 minima, met een besteedbaar inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Voor sociale huurwoningen hanteren woningcorporaties eigen doelstellingen binnen de isolatieopgave.
	4. Gebruikt de gemeente zelf nog chemische bestrijdingsmiddelen? Zo ja, waar en waarvoor? Wat doet de gemeente om het gebruik verder te verminderen?	Gemeente Meierijstad gebruikt zelf geen chemische bestrijdingsmiddelen. Het gebruik daarvan is in de achterliggende jaren teruggebracht naar 0. De Japanse Duizendknoop wordt door onze aannemer echter nog bestreden met een chemisch bestrijdingsmiddel. Helaas is hiervoor nog geen passende oplossing.
Hart	1. Begroting GGD: wat is er gewijzigd aan de Wet op de Lijkbezorging dat de uitvoering daarvan duurder maakt?	De Wet op de lijkbezorging wordt gemoderniseerd. De gemeentelijke lijkschouwers krijgen aanvullende onderzoekswerkzaamheden en gewijzigde bevoegdheden (bijvoorbeeld het doen van nader onderzoek bij twijfel over natuurlijke dood). De nieuwe wet is nog niet definitief. Mocht de wijziging pas later in werking treden dan worden de extra kosten die zijn toegevoegd aan de inwonerbijdrage bijgesteld.

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen, pagina 54		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**

Lokaal Meierijstad	1. Kan het college al duiden of de ambitie van 10.000 nieuwe woningen in 2040 in gevaar komt vanwege de netcongestie? (P. 55)	Op dit moment is het nog niet mogelijk om een volledig beeld te schetsen welke impact netcongestie heeft op activiteiten van de gemeente. Feit is wel dat Meierijstad geraakt zal worden, de mate waarin communiceren we met u over zodra dit bekend is.
	2. In de begroting wordt gesproken over het vergunningsvrij maken van mantelwoningen. Hoe verhoudt deze ambitie zich tot het streven van de minister om over te stappen op de terminologie familiewoningen per januari 2027? Is dit enkel een wisseling van terminologie en dus ook vergunningsvrij of heeft dit nog andere gevolgen? (P. 55)	Er zijn twee belangrijke verschillen tussen familiewonen en mantelwonen namelijk: - familiewonen is vergunningvrij (mantelwonen met een tijdelijke vergunning voor max. 15 jaar). - familiewonen is alleen voor eerstegraads familie en mantelwonen voor iedereen die ondersteuning ontvangt of verleent. Uiteindelijk streven beide hetzelfde doel na, bij elkaar kunnen wonen om voor elkaar te zorgen of elkaar te ondersteunen. Als mantelwonen vergunningvrij wordt ontstaat een ruimere regeling dan het familiewonen.
	3. Is er een verklaring te geven of een oorzaak aan te wijzen waarom de hoeveelheid gerealiseerde woningen in 2024 t.o.v. 2023 achteruit is gegaan? En waarom zijn hier die jaren 2023/2024 en niet 2025/2026 zoals bij de andere categorieën? (P. 56)	De lagere realisatie in 2024 hangt vooral samen met fasering en verschuiving van opleverdata van projecten, niet met een afname van de woningbouwambitie. Realisatiecijfers zijn gebaseerd op feitelijke opleveringen uit het verleden (2023-2024). De andere tabellen bevatten prognoses en programmering voor toekomstige jaren (2025-2026).
	4. De gemeentelijke woonlasten van een eenpersoonshuishouden en meerpersoonshuishouden zijn fors gestegen, komt dit door stijgende prijzen of heeft er ook een lastenverzwaring vanuit de gemeente plaatsgevonden? (P. 56/57)	De lastenverzwaring is vooral het gevolg van de verhoging van de ozb naar aanleiding van de ombuigingsvoorstellen opgenomen in het Boek ombuigingsvoorstellen 2026-2029. Voor 2026 is uitgegaan van een indexering van 2,1% ten opzichte van

		2025. Daarnaast is een eenmalige inhaalcorrectie toegepast van 6,5% in verband met hogere dan begrote inflatie in de voorgaande jaren. Boven op de reguliere inflatiecorrectie en de eenmalige inhaalslag is nog een extra verhoging van 2% toegepast.
	5. Er wordt gesproken over: Realisatie van onze taakstelling voor internationale werknemers van circa 2000 bedden tot 2030 naast de reeds in procedure zijnde ontwikkelingen (pagina 55). Betreft deze 2000 bedden een extra opgave naast de opgave die de gemeente al heeft, of betreft dit de volledige opgave tot en met 2030?	Het college hanteert voor de periode tot en met 2030 een huisvestingsopgave van 2.000 bedden voor internationale werknemers. Deze opgave dient te worden bezien in relatie tot de eerder vastgestelde beleidsperiode. In het voorgaande beleid uit 2019, (*'Huisvesting arbeidsmigranten, Maak er werk van')*, werd uitgegaan van de ambitie om 2.000 tot 2.500 bedden te realiseren bovenop ("extra") de destijds vergunde capaciteit. Op basis van dit beleid zijn er ruim 1.600 bedden vergund. Deze capaciteit betreft de ontwikkelingen die in de programmabegroting worden aangeduid als de reeds in procedure zijnde ontwikkelingen. Vervolgens is in de beleidsnotitie *Werk en Verblijf in Balans* (juni 2025) een nieuwe huisvestingsopgave voor de periode tot en met 2030 geformuleerd, waarbij wordt uitgegaan van de realisatie van 1.500 extra bedden. In het College Werk Programma is de opgave van 2000 bedden opgenomen tot en met 2030. De opgave van in totaal 2.000 bedden tot en met 2030 betreft een ambitie voor de huidige beleidsperiode. Tegelijkertijd blijft de gemeente de ontwikkeling van de vraag naar huisvesting voor internationale werknemers monitoren. Nieuwe inzichten vanuit werkgevers,

		huisvesters en andere stakeholders laten zien dat ontwikkelingen zoals mechanisering, automatisering en technologische innovatie in verschillende sectoren van invloed kunnen zijn op de toekomstige vraag naar arbeid. Hierdoor kan de behoefte aan internationale werknemers op termijn lager uitvallen dan eerder werd voorzien.
VVD	1. De lasten dalen van €25,810 miljoen in begroting 2026 naar €11,310 miljoen in 2027. Welke incidentele posten in 2026 verklaren het verschil van €14,5 miljoen?	Dit betreft met name uitkeringen van het Rijk voor de uitvoering van huisvesting van aandachtsgroepen en de inzet van eigen middelen voor uitvoering masterplan centrum Veghel die via de begroting 2026 beschikbaar zijn gesteld. Deze middelen zijn al vanuit het Rijk ontvangen of vanuit de reserve toegekend, maar worden in de komende jaren uitgevoerd en uitgegeven. De nog niet uitgegeven middelen worden jaarlijks overgeheveld naar het lopende jaar.
	2. De baten dalen tegelijkertijd van €8,903 miljoen naar €4,955 miljoen. Welke posten verklaren deze daling?	Zie antwoord hierboven.
	3. Kan voor woningbouw een overzicht worden gegeven van het geplande aantal opgeleverde woningen per jaar 2027-2030, uitgesplitst per kern?	De meest recente informatie over de woningbouwprogrammering is opgenomen in de Raadsinformatiebrief van maart 2026. Om te voorzien van actuele en betrouwbare informatie, wordt een geactualiseerd overzicht van de verwachte woningbouwproductie per kern en per jaar naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027 via een raadsinformatiebrief aangeboden.
	4. Hoeveel daarvan betreft harde plancapaciteit, zachte plancapaciteit en projecten waarvoor de gemeente zelf grondeigenaar is?	Periode 2027-2030: 1.648 woningen in voorbereiding (of vastgesteld) zachte planstatus 1793 woningen onherroepelijk – harde planstatus 2.325 woningen in grondexploitatie

	5. Welke gemeentelijke investeringen in infrastructuur, scholen, sport, groen en maatschappelijke voorzieningen zijn noodzakelijk voor deze woningbouw en welk deel daarvan is nog niet in MIP 2027-2030 verwerkt?	Voor de woningbouwplannen waar dit al voor bekend is zijn deze investeringen meegenomen in de begroting. Voor de toekomstige plannen en de plannen waar dit nog niet voor uitgewerkt is zal de raad meegenomen worden als hier duidelijkheid over is zoals te doen gebruikelijk is. De te ontwikkelen barcode methodiek is ook bedoeld om een beeld te krijgen welke investeringen nodig zijn om tot het gewenste voorzieningenniveau te komen.
PRO	1. Wordt de vastgelegde regeling voor percentages “betaalbaar” voor de kleine kernen definitief losgelaten?	Nee, de ambitie voor betaalbaar wonen in de kleine kernen wordt niet losgelaten. Per kern en per woningbouwplan wordt gekeken welke woningtypen en prijscategorieën nodig zijn om aan de lokale woonbehoefte te voldoen. Daarbij blijven de gemeentelijke en wettelijke doelstellingen voor betaalbaarheid richtinggevend.
	2. Voorrangsregeling voor sociaal/economisch gebonden…. Geldt dat voor alle kernen van Meierijstad? En hoe doe je dat bij particuliere verkoop?	De voorrangsregeling krijgt een plaats in de huisvestingsverordening. Deze geldt voor de hele gemeente. Op dit moment wordt door middel van een schaarsteonderzoek onderzocht op welke manier de voorrangsregeling een plek kan krijgen in de Huisvestingsverordening. We kunnen alleen sturen op nieuwbouwwoningen. Het is niet mogelijk om te sturen op particuliere verkoop.
	Uit de BVA van 8 oktober blijkt dat Meierijstad de afgelopen jaren niet heeft voldaan aan de 30% sociale huur (27% slechts). Daarbij komt dat in het raadsvoorstel voor de Dreven (12 november in de raad) op p. 5 het volgende staat onder de kop “Wijziging woningbouwprogramma – middeldure huur vervangen voor middeldure koop”. Hoewel dat formeel nog onder noemer ‘betaalbaar’ valt, heeft dat gevolgen voor het programma van de gehele gemeente.	Aanvullende maatregelen zijn op dit moment niet nodig. In de huidige woningbouwprogrammering is 71% van de woningen betaalbaar en 31% sociale huur. Daarmee voldoet de programmering als geheel al aan de gestelde doelstellingen voor betaalbaarheid en sociale huur.

	Onze fractie maakt zich zorgen dat de (toekomstige) norm van tweederde betaalbaar (beleid Meierijstad 70%) onder druk komt te staan en dat de norm van 30% niet gehaald wordt. Vragen: 3. Wat doet het college de komende periode om die norm van 30% wel te halen	
	4. Wat doet het college om de toekomstige wettelijke norm van 2/3 en 70 te halen?	De toekomstige wettelijke norm is al leidend bij de beoordeling van nieuwe woningbouwinitiatieven. Met 71% betaalbare woningen en 31% sociale huur voldoet de huidige woningbouwprogrammering reeds aan de norm van twee derde betaalbaar en 30% sociale huur. Het college blijft hier bij nieuwe plannen op sturen, zodat de programmering ook op langere termijn in lijn blijft met de wettelijke doelstellingen.
	5. En hoe verhoudt zich deze wijziging tot het Collegewerkprogramma, waar ook geschoven kan worden met de percentages betaalbaar en sociale huur.	Er is geen sprake van een koerswijziging ten opzichte van het Collegewerkprogramma. Ook daarin is ruimte opgenomen om, waar nodig, te schuiven tussen de percentages betaalbaar en sociale huur, mits de volkshuisvestelijke doelen als geheel worden behaald. Deze wijziging biedt de noodzakelijke flexibiliteit om per kern en per project de juiste woningmix te realiseren, terwijl de gemeentelijke doelstellingen voor betaalbaarheid en sociale huur onverminderd overeind blijven.
	6. M.a.w.: halen we de 30% überhaupt gemeentebreed?	Ja. De huidige woningbouwprogrammering bevat 31% sociale huur en voldoet daarmee aan de norm van 30%. We blijven op gemeentelijk niveau sturen op voldoende sociale huur en betaalbare woningen.
	7. Welk deel van de geplande woningen voor 2027 tot en met 2030 is sociale huur en welk deel is betaalbaar? Kan het college dit ook per	

	kern laten zien? Halen we gemeentebreed 30% sociale huur en 70% betaalbare woningen?	<table><tr><th>Kern</th><th>Percentage sociaal</th><th>Percentage betaalbaar</th></tr><tr><td>Boerdonk</td><td>27%</td><td>73%</td></tr><tr><td>Boskant</td><td>43%</td><td>81%</td></tr><tr><td>Eerde</td><td>31%</td><td>69%</td></tr><tr><td>Erp</td><td>12%</td><td>64%</td></tr><tr><td>Keldonk</td><td>35%</td><td>78%</td></tr><tr><td>Mariaheide</td><td>27%</td><td>72%</td></tr><tr><td>Nijnsel</td><td>-</td><td>93%</td></tr><tr><td>Olland</td><td>32%</td><td>73%</td></tr><tr><td>Schijndel</td><td>28%</td><td>73%</td></tr><tr><td>Sint-Oedenrode</td><td>11%</td><td>63%</td></tr><tr><td>Veghel</td><td>26%</td><td>76%</td></tr><tr><td>Wijbosch</td><td>12%</td><td>95%</td></tr><tr><td>Zijtaart</td><td>27%</td><td>85%</td></tr></table>
	8. Wanneer mag een bouwplan in een kleine kern afwijken van de afspraken over sociale huur en betaalbare woningen? Wie beslist daarover?	Een bouwplan kan afwijken van de streefpercentages voor sociale huur en betaalbare woningen als uit de integrale afweging blijkt dat een andere woningmix beter aansluit bij de lokale woonbehoefte, de kenmerken van de kern of de haalbaarheid van het plan. Daarbij wordt niet alleen naar het afzonderlijke project gekeken, maar ook naar de bijdrage aan de woningbouwprogrammering als geheel (daarbij is Centrum Veghel een voorbeeld om in het totale plangebied te verevenen).
	9. Hoeveel geld zit nu in het compensatiefonds voor sociale woningbouw? Hoeveel sociale woningen kunnen daar naar verwachting mee worden gebouwd?	De stand van de reserve is op 1 januari 2026 € 0. Bij de 1e BERAP 2026 is opgenomen dat een financiële compensatie in gang wordt gezet van circa € 50.000 ter compensatie van aanpassing woningbouwprogramma Roest-Olland. Met het compensatiefonds ondersteunen

		we de realisatie van sociale huurwoningen. Het bedrag van € 50.000 is te gering om in absolute zin te kunnen stellen dat we daar een sociale huurwoning van kunnen bouwen.
	10. Geldt de voorrangsregeling voor mensen met een sociale of economische binding in alle kernen? Kan deze regeling ook worden gebruikt bij particuliere verkoop?	Ja, de wet biedt de mogelijkheid om bij sociale huur, middeldure huur en betaalbare nieuwbouwwoningen te sturen op woningtoewijzing met voorrang. Bij de verkoop van bestaande particuliere koopwoningen geldt het eigendomsrecht en bepaalt de eigenaar zelf aan wie hij of zij verkoopt.
	11. Als in een kleine kern minder dan 30% sociale huur wordt gebouwd, hoe bepaalt de gemeente dan dat daar minder behoefte aan is? Gebruikt de gemeente daarbij ook de wachtlijsten van Area en Woonmeij?	De behoefte aan sociale huur wordt niet uitsluitend bepaald aan de hand van één project of één kern. De gemeente maakt daarin een integrale afweging op basis van verschillende informatiebronnen, zoals de lokale woonbehoefte, demografische ontwikkelingen, de bestaande woningvoorraad, de uitkomsten van woningbehoefteonderzoeken en de signalen van woningcorporaties. De informatie van woningcorporaties, waaronder gegevens over woningzoekenden en wachtlijsten van Area en Woonmeij, wordt daarbij betrokken. Tegelijkertijd zijn wachtlijsten niet één-op-één te vertalen naar de behoefte in een specifieke kern. Daarom worden deze gegevens altijd in samenhang met andere informatie beoordeeld.
Hart	1. ‘Wat willen we bereiken?’: Hoe gaat het college vaststellen of er sprake is van een sociale en/of economische band met een kern?	Het college zal de aanwezigheid van een sociale en/of economische binding vaststellen aan de hand van objectieve en controleerbare criteria, deze worden opgenomen in de huisvestingsverordening. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gekeken naar de huidige

		woonplaats, de duur van ingezetenschap, de locatie van het werk of de aard van het beroep.
	2. ‘Wat willen we bereiken?’: Hoe verhoudt de voorrangsregeling zich tot het fundamentele, Europese grondrecht van vrije vestiging?	Het uitgangspunt is dat iedereen zich vrij moet kunnen vestigen. Voorrangsregelingen vormen daarop een uitzondering en zijn alleen toegestaan als hiervoor een wettelijke basis bestaat en sprake is van een aantoonbaar volkshuisvestelijk belang. De Huisvestingswet biedt gemeenten onder voorwaarden ruimte om bij schaarste voorrang te geven aan specifieke doelgroepen. Juist vanwege het recht op vrije vestiging zijn die mogelijkheden begrensd: - gemeenten moeten de noodzaak van de regeling kunnen onderbouwen; - de regeling mag niet verder gaan dan nodig; - maximaal 50% van alle woningen mogen exclusief voor eigen inwoners worden gereserveerd; - de regeling moet zijn vastgelegd in een huisvestingsverordening. In het tweede kwartaal van 2027 wordt dit onderwerp toegelicht tijdens een Beeldvormende avond.
	3. Ruimtelijke ontwikkeling: zijn al locaties overwogen voor de islamitische begraafplaats? Zo ja: waarom vielen ze af?	Ja. In de verkenning zijn meerdere locaties onderzocht, zowel binnen als buiten gemeentelijk eigendom. Eén locatie binnen Meierijstad voldeed aan de randvoorwaarden en wettelijke eisen voor begraven, maar deze sloot volgens de vertegenwoordiging van de islamitische gemeenschap onvoldoende aan op hun wensen vanwege de afstand. Daarom is afgesproken dat de islamitische gemeenschap zelf verder zoekt naar een geschikte locatie.

	4. Investeringen: hoeveel bomen vormen de genoemde 25%?	25% is ca 250/300 bomen per jaar. Gemiddeld halen we deze 25 % (2026 planten we ruim 530 stuks)
SP	1. Wanneer kunnen wij de voorstellen mbt de voorrangsregeling voor woningzoekenden ontvangen? Gaat de op bladzijde 55 genoemde voorrangsregeling voor woningzoekende gelden voor alle kernen?	Op dit moment zijn we bezig met het vormgeven van een voorstel voor de huisvestingsverordening, waar de voorrangsregeling onderdeel van is. Deze moet uiterlijk 1 januari 2028 vastgesteld en in werking getreden zijn, maar wij streven ernaar om hem medio 2027 vastgesteld te hebben. In de eerste helft van 2027 delen we voorstellen met de raad.
	2. Wat wordt bedoeld met een substantiële inzet van verstedelijking van Veghel? Komt hiervoor ook een draagkrachtingmeting onder de inwoners van Veghel?	In het collegewerkprogramma hebben we het als volgt beschreven: De ambitie van 10.000 nieuwe woningen tot 2040 uit onze Toekomstvisie vraagt om een continue groei, passend bij de aard en schaal van elke kern, waar verstedelijking en dorpse gemoedelijkheid hand in hand gaan. In de kernen Boerdonk, Boskant, Eerde, Keldonk, Mariaheide, Nijnsel, Olland, Wijbosch en Zijtaart wordt ingezet op behoud van dorpse identiteit door passende groei, gefaseerd in de tijd. In Schijndel, Sint-Oedenrode en Erp ligt de nadruk op centrumontwikkeling en in- en uitbreiding, behorend bij schaal en karakter. In Veghel, als grootste kern en regionaal multimodaal knooppunt, vindt een substantieel deel van de groei plaats via stedelijke gebiedsontwikkelingen in samenhang met mobiliteit en voorzieningen. Wij zorgen daarmee voor voldoende en betaalbare huur- en koopwoningen voor onze eigen inwoners met extra aandacht voor woonkansen voor jongeren en senioren.

Financiële informatie programmaplan, pagina 58		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
CDA	1. Voor 2027 ontvangt Meierijstad nog altijd €2.951 miljoen vanuit het Rijk voor "capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid". Vanaf 2028 staan er geen inkomsten ingeboekt. Gaat dit ophouden?	Het klopt dat er formeel na 2027 nog niets is ontvangen in het kader van capaciteit dentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) via de algemene uitkering. Echter is vanuit de provincie Noord-Brabant aangegeven dat de middelen wel structureel en neutraal (dus zowel de lasten en baten) in de begroting mogen worden ogpenomen. Dat is zo ook verwerkt. De hoop en verwachting is dat in de meicirculaire 2027 meer duidelijkheid komt over de middelen CDOKE voor 2028 en verder.
	2. Onder kopje "nieuw beleid" is de uitbreiding formatie met 1 FTE portfoliomanager opgenomen. Hiervoor is een bedrag opgenomen van €13k. Klopt dat wel? Zo ja, graag toelichting. Zo nee, moet dit doorgerekend worden in het resultaat?	Dit is verdeeld over diverse programma's, die 13k betreft de overhead van deze functie.
VVD	1. De gemeente ontvangt in 2027 circa €193,7 miljoen aan algemene en overige uitkeringen uit het gemeentefonds. Welk percentage van de totale structurele inkomsten is daarmee rechtstreeks afhankelijk van het gemeentefonds?	De totale baten voor 2027 exclusief onttrekkingen of stortingen in de reserves bedragen € 324,9 miljoen, de algemene uitkering bedraagt € 193,7 miljoen. Het percentage bedraagt 59,6%.
	2. Welke aannames over inwonertal, woningbouw en accres zijn gebruikt voor 2028-2030?	Bij de algemene uitkering is rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 600 inwoners ten opzichte van de werkelijk aantal inwoners per 1-1-2026. Voor de woningbouw is rekening gehouden met een stijging van 400 woningen. Het accres waarmee wordt rekening wordt gehouden is een landelijk accres op basis van de ontwikkeling van het prijs bruto binnenlands product (pbbp).
	3. Wat is het effect op het saldo 2028-2030 wanneer het gemeentefonds 1% lager uitvalt dan geraamd?	Als het gemeentefonds 1% lager uitvalt dan heeft dit voor 2028 en verder op basis van een jaarlijkse uitkering van +/- € 190 miljoen een nadelig effect van +/- € 1,9 miljoen.

PRO	1. Welk deel van de tekorten in 2028, 2029 en 2030 komt door minder geld van het Rijk voor jeugdzorg en Wmo?	Tekorten worden m.n. veroorzaakt door enerzijds minder inkomsten van het rijk en anderzijds door de stijgende uitgaven voor WMO en jeugd (voornamelijk volumegroei). De rijksvergoeding voor de kosten voor het sociaal domein maakt onderdeel uit van de totale Algemene Uitkering en is niet meer 1-op-1 te linken aan onze ramingen. De kosten voor jeugdzorg en WMO zijn in onze begroting realistisch geraamd en niet gerelateerd aan de hoogte van de Algemene Uitkering.

PARAGRAFEN

Lokale heffingen, pagina 65		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
Lokaal Meierijstad	1. De leges zijn in 2026 en 2027 fors lager dan in 2025, wat is hiervoor de reden? (P. 67)	De kolommen 2026 en 2027 betreft de legesinkomsten die in de begroting zijn opgenomen. De kolom 2025 betreft de werkelijk gerealiseerde opbrengsten bij de jaarrekening. In 2025 zijn met name bij de leges omgevingsvergunningen (incidentele) meeropbrengsten gerealiseerd met name vanwege inhalen van achterstanden uit 2024.
	2. Hoeveel procent dekkingsgraad van de leges is het streven van het college? (P. 71)	In de financiële paragraaf van het coalitieakkoord is opgenomen dat we streven naar meer kostendekkende leges. Daarbij is geen concreet percentage genoemd.

	3. Welke redenen zijn er dat de afvalstoffenheffing nu niet kostendekkend is? (P.68)	De kosten van verwerking van afval is de laatste jaren enorm toegenomen. Deze stijgende lasten zijn nooit volledig doorgevoerd in de afvalstoffenheffing. Er is bijgelegd vanuit de eigen voorziening en vanuit de algemene middelen. De verhoging van lasten is daarmee dus een inhaalslag van de afgelopen jaren. In de begroting 2027 wordt voorgesteld om deze stijging niet volledig direct door te berekenen aan inwoners. In 2027 wordt daarom 50% van de stijging opgevangen vanuit de algemene reserve en in 2028 nog eens 25%. In totaal wordt hiervoor € 2.921.000 uit de algemene reserve ingezet als tijdelijke lastenverlichting.
	4. Waarom is ervoor gekozen om het ingroeipad te dekken uit de algemene reserve? (P.68)	Dit was een politieke keuze. Technisch gezien is hier sprake van incidentele lasten, waardoor de (incidentele) dekking uit de algemene reserve passend is.
CDA	1. In het meerjaren baten overzicht is de vermakelijkhedenretributie nog altijd opgenomen met een bedrag van €615k voor 2027 en verder, terwijl het voorstel is om e.e.a. Vanaf 2028 in te voeren voor de helft van dit bedrag. Wat betekent dit voor de resultaten van 2027 en verder?	De verlaging van de vermakelijkhedenretributie is opgenomen in het saldo van de begroting. In de financiële samenvatting (p. 8 van het papieren boekwerk, p. 5 van de online-versie) zit deze onder de noemer "nieuw beleid". Het geraamde resultaat programmabegroting 2027 is dus inclusief de voorgestelde verlaging.
HIER	1. Blz. 68. De kosten voor de afvalstoffen zijn fors gestegen. Zijn er nog meer stijgingen te verwachten op dit gebied?	Gezien de verwachte prijsstijgingen voor afvalstoffenbelasting, energieheffing, CO2-heffing en kilometerheffing zullen de kosten, meer dan gemiddeld, moeten worden doorberekend in de afvalstoffenheffing van komende jaren.
VVD	1. De reinigingsheffing is 100% kostendekkend, maar hiervoor wordt €1,946 miljoen uit de reserve onttrokken. Wat zou het tarief 2027 moeten zijn wanneer géén reserve wordt ingezet?	Wanneer er geen geld vanuit de algemene reserve wordt onttrokken is een afvalstoffenheffing van gemiddeld €359 per huishouden per jaar nodig om kostendekkend te zijn. Met de onttrekking uit de algemene reserve bedraagt dit €

		307 per huishouden. Dit gemiddelde bedrag bestaat uit het vastrecht en de kosten per lediging samen.
	2. Hoeveel procent hoger zou de gemiddelde afvalstoffenheffing dan zijn?	Ten opzichte van 2026 zou de afvalstoffenheffing 43% hoger zijn als er geen reserve wordt ingezet.
	3. Bij rioolheffing wordt €175.000 aan de voorziening onttrokken. Wat zou het tarief zijn zonder deze onttrekking?	Deze onttrekking wordt gedaan om schommelingen in de tarieven te voorkomen. Schommelingen in de exploitatiekosten als gevolg van eenmalige uitgaven in een jaar, zoals bijvoorbeeld bij het opstellen van een nieuw Programma Water en Riolering. Er is nog geen berekening gemaakt voor de te hanteren tarieven voor 2027. In totaal zou de opbrengst vanuit de heffing dan tenministe 1,9% verhoogd moeten worden.
	4. Leges kennen een kostendekkendheid van circa 85%-86%. Welke legescategorieën zitten het verst onder 100% en hoeveel extra opbrengst ontstaat bij respectievelijk 90%, 95% en 100% kostendekkendheid?	Voor Omgevingswet is voor een dekking van 90%, 95% of 100% respectievelijk sprake van een opbrengstverhoging van € 215.000, € 426.000 of € 637.000. Voor Burgerzaken is voor een dekking van 90%, 95% of 100% respectievelijk sprake van een opbrengstverhoging van € 85.000, € 199.000 of € 312.000.
PRO	1. Blz 68: OZB: Hoeveel administratiekosten, dekkend, worden aan het ondernemingsfonds in rekening gebracht?	Anders dan eventueel kosten voor bezwaarafhandeling zijn er geen administratieve kosten voorzien. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de behandeling van eventuele extra bezwaren onder het reguliere budget van belastingen kan vallen.
	2. Hoeveel huishoudens kregen in 2025 kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing? Hoeveel aanvragen zijn afgewezen en waarom?	In 2025 is in totaal 707 kwijtschelding verleend voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing. 325 verzoeken zijn afgewezen. De reden hiervan kan zijn: - betalingscapaciteit; - inkomen; - vermogen (banksaldo, waarde auto(’s), eigen woning);

		- er zijn geen aanvullende gegevens ontvangen van de burger.
	3. Welke kosten maakt de gemeente voor de administratie van het Ondernemersfonds? Worden deze kosten betaald uit het fonds of uit ander gemeentelijk geld?	Anders dan eventueel kosten voor bezwaarafhandeling zijn er geen administratieve kosten voorzien. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de behandeling van eventuele extra bezwaren onder het reguliere budget van belastingen kan vallen.
Hart	1. Beleid en ontwikkelingen: Wat gaat er mogelijk wijzigen aan de systematiek van de rioolheffing?	Onderzoek is afgerond. Hier dient nog een bestuurlijke beslissing te worden gemaakt.
GBM	1. Is er budget gereserveerd voor mogelijke bezwaren die voortvloeien uit de invoeren van de pilot van het ondernemersfonds?	Nee, daarbij komt dat tegen het tarief geen bezwaar kan worden gemaakt. In de meeste gevallen zal een bezwaar snel afgehandeld kunnen worden. De eventuele toename van bezwaren is een aandachtspunt bij de evaluatie.
	2. Als er geen budget gereserveerd is, wie betaald de kosten van de behandeling van mogelijke bezwaren?	Vooralsnog gaan we ervan uit dat de behandeling van eventuele extra bezwaren onder het reguliere budget van belastingen kan vallen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing, pagina 72		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**

VVD	1. De benodigde weerstandscapaciteit blijft in alle jaren exact €35,886 miljoen, terwijl de beschikbare capaciteit afneemt. Waarom wordt voor 2027-2030 geen ontwikkeling van het risicoprofiel geraamd?	De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de risico-inventarisatie die periodiek wordt geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting. Op deze momenten worden de risico's opnieuw beoordeeld en wordt het risicoprofiel voor de komende jaren in beeld gebracht. De in de huidige meerjarenraming opgenomen benodigde weerstandscapaciteit van € 35.886 miljoen is gebaseerd op de laatst uitgevoerde risico-inventarisatie. Dit betekent niet dat het risicoprofiel voor de jaren 2027-2030 ongewijzigd blijft. Bij het opstellen van de jaarrekening 2026 worden de risico's opnieuw geïnventariseerd en beoordeeld. Op basis daarvan kan de benodigde weerstandscapaciteit voor 2027 en verder worden bijgesteld. De afname van de beschikbare weerstandscapaciteit in de meerjarenraming staat daarmee los van eventuele toekomstige wijzigingen in de benodigde weerstandscapaciteit als gevolg van een geactualiseerd risicoprofiel.
	2. Is in de benodigde weerstandscapaciteit al rekening gehouden met de grotere investeringsopgave, woningbouw, actief grondbeleid, Jeugdzorg/Wmo en de ambities uit het collegewerkprogramma?	Ja, in de benodigde weerstandscapaciteit is al wel rekening gehouden met de grotere investeringsopgave, woningbouw, actief grondbeleid en Jeugdzorg/Wmo. De risico's n.a.v. de ambities uit het collegewerkprogramma zijn nog niet verwerkt, omdat het collegewerkprogramma nog niet is vastgesteld. Het eerstvolgende moment van de actualisatie is bij het opstellen van de jaarrekening 2026 en dan zal rekening gehouden worden met de ambities uit het collegewerkprogramma.

	3. Zo nee, kan het college de weerstandsratio 2027-2030 opnieuw berekenen inclusief de financieel kwantificeerbare risico's uit het collegewerkprogramma?	Zie reactie op vorige vraag.
	4. Van de beschikbare weerstandscapaciteit van €69,120 miljoen in 2027 bestaat €7,9 miljoen uit onbenutte belastingcapaciteit. Betekent dit technisch dat voor dit deel wordt verondersteld dat bij een calamiteit de gemeentelijke belastingen kunnen worden verhoogd? Hoeveel extra OZB per gemiddeld huishouden vertegenwoordigt deze €7,9 miljoen?	Ja dat klopt. Onbenutte belastingcapaciteit betekent dat de gemeente de belasting voor dat deel nog kan verhogen om bij financiële tegenvallers en calamiteiten extra inkomsten te genereren. De vraag hoeveel extra OZB per gemiddeld huishouden is moeilijk te beantwoorden. Niet in de laatste plaats doordat een onderscheidt gemaakt moet worden in eigenaar en gebruiker, het onderscheid in woning en niet woning. Immers er is geen tarief voor gebruikers van woningen. Indicatief komt de €7,9 miljoen onbenutte belastingcapaciteit overeen met 28% van de huidige opbrengstraming.

Onderhoud kapitaalgoederen, pagina 80		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
HIER	1. Blz. 82 Er staat dat het IBOR een looptijd heeft tot en met 2022. Klopt dat?	Nee. Het IBOR is vastgesteld in 2018 en heeft geen einddatum. Wel is er een relatie met het IVOR (Integrale visie openbare ruimte), dat loopt tot en met 2028. De vermelding van 2022 lijkt daarom niet juist en kan worden gecorrigeerd.
VVD	1. Wat bedraagt de totale theoretische onderhoudsbehoefte voor wegen, vastgoed, groen, riolering en kunstwerken in 2027 en welk bedrag is daadwerkelijk begroot?	Wegen: Voor wegen is de theoretische jaarlijkse onderhoudsbehoefte op basis van landelijke normgetallen

		berekend op circa € 3,45 miljoen per jaar voor asfalt-, elementen- en betonverhardingen. Daarnaast bedraagt de theoretische onderhoudsbehoefte voor de overige verhardingen circa € 0,35 miljoen per jaar. Daarmee komt de totale theoretische onderhoudsbehoefte voor wegen uit op circa € 3,80 miljoen per jaar. Zie beleid en beheerplan wegen 2026/2029 Kunstwerken: De onderhoudsbehoefte van civiele kunstwerken is begroot op een gemiddelde van €351.000 per jaar. Groen: Jaarlijks onderhoudsbudget bedraagt ruim 5 miljoen per jaar. De bedragen voor groot- en klein onderhoud, zoals opgenomen in het vastgestelde Duurzaam Meerjaren Onderhoudsprogramma Vastgoed (DMOP), zijn in de gemeentebegroting verwerkt. Voor de jaarschijf 2027 is voor vastgoed voor klein onderhoud een totaalbedrag van € 1.519.158 geraamd en voor groot onderhoud een totaalbedrag van € 3.803.152 (dat wordt uitgevoerd ten laste van de voorziening Groot Onderhoud). Riolering: Het onderhoud en beheer van de riolering is onderdeel van het PWR, dat is verlengd tot en met 2027. De vervangingsinvesteringen uit het PWR zijn opgenomen in de begroting 2027 circa €3.042.000,-

		In 2027 wordt een nieuw Water- en Riolering Programma [WRP] voor de periode 2028 tot en met 2032 opgesteld dat aan de gemeenteraad wordt aangeboden, waarin het onderhoud en vervanging wordt opgenomen.
	2. Is er per categorie sprake van een onderhoudsachterstand? Zo ja: wat is de omvang in euro's? Dit mag ook een schatting zijn of een bandbreedte	Op dit moment bedraagt de achterstand circa 4% van het areaal. Binnen het wegbeheer wordt conform de CROW-systematiek een grens van maximaal 10% op het laagste onderhoudsniveau gehanteerd. Met 4% blijven we ruim binnen deze norm. Er is daarmee op dit moment geen sprake van een bovenmatige onderhoudsachterstand. Kunstwerken: Op dit moment is er geen sprake van achterstand. Groen: er is geen achterstand Vastgoed: Er is geen sprake van een onderhoudsachterstand. Riolering: Regulier onderhoud en beheer vindt wel plaats. Vervanging van riolering zijn grote projecten waar de achterstand is ontstaan door personele onderbezetting die inmiddels weer op orde begint te komen. Komende jaren worden achterstanden weggewerkt. Eind 2026 en begin 2027 wordt ook een plan voor de hoofdpersleidingen gemaakt. Op basis van dit plan volgen mogelijk nog vervolgaanvragen voor vervanging van de hoofdpersleidingen.

		Er is momenteel nog een budgetruimte voor een 6-tal projecten gereserveerd van € 11,371 miljoen. Inclusief de optimalisatie bemalingsgebied NCB-laan.
	3. Hoe heeft de onderhoudsachterstand zich ontwikkeld ten opzichte van 2024, 2025 en 2026?	De onderhoudsachterstand is in de periode 2024 tot en met 2026 in hoofdlijnen stabiel gebleven. Vastgoed: Er is geen sprake van een achterstand in onderhoud. De onderhoudstoestand van de gemeentelijke vastgoedportefeuille is in de periode 2024, 2025 en 2026 stabiel gebleven door het uitvoeren van klein en groot onderhoud (volgens het DMOP). De conditiescores van de gemeentelijke panden zijn op peil te houden. Riolering**:** Deze is opgelopen door de personele onderbezetting, deze onderbezetting is verminderd. Regulier onderhoud en beheer vindt wel plaats. De achterstanden ontstaan vanuit onderbezetting kunnen deels worden opgepakt en deels met inhuur worden ingevuld. Dit zal meerdere jaren vragen om in te lopen.
	4. Welke onderhoudswerkzaamheden worden doorgeschoven en welk financieel risico op hogere herstelkosten ontstaat daardoor?	Onderhoudswerkzaamheden worden waar nodig doorgeschoven op basis van een bewuste prioritering en afweging. Hierbij wordt gekeken naar de technische staat, urgentie, veiligheid en de beschikbare financiële middelen. Het uitstellen van onderhoud kan ertoe leiden dat schades verder toenemen, waardoor op een later moment zwaardere maatregelen nodig zijn en de herstelkosten hoger kunnen uitvallen. Vastgoed: het doorschuiven van onderhoudswerkzaamheden, behoudens

		calamiteitenonderhoud, is enkel aan de orde bij panden waar nieuwbouw, sloop dan wel een grootschalige renovatie wordt verwacht. Hiermee ontstaat er geen financieel risico op hogere herstelkosten, aangezien de lange termijn investeringen worden stopgezet om kapitaalvernietiging te voorkomen. Riolering**:** Regulier onderhoud en beheer vindt plaats. Prioritering van vervanging vindt plaats op basis van risicoschatting.
PRO	1. Welke wegen krijgen in 2027 minder of later onderhoud door gebrek aan geld of personeel? Om welke plekken gaat het?	Onderhoudswerkzaamheden worden waar nodig doorgeschoven op basis van een bewuste prioritering en afweging. Hierbij wordt gekeken naar de technische staat, urgentie, veiligheid en de beschikbare financiële middelen. Op dit moment is er nog geen sprake van dat er minder of later onderhoud wordt uitgevoerd.
GBM	1. Zijn er nog ontwikkelingen om het areaal kruidachtige beplantingen (huidig is 1ha) te vergroten?	Waar mogelijkheden en middelen zijn breiden we het groen areaal uit. Dit kan bomen, beplanting of kruidachtigen zijn.

Financiering, pagina 88		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
HIER	1. Blz. 89 Er staat een rentepercentage van 2,25 % voor korte termijn financiering. Klopt dit? Dat was vorig jaar nog 3,75 %.	Het rentepercentage van 2,25 is correct. De rente voor korte termijn finaciering wijzigt dagelijks en bedroeg 2,25% bij het opstellen van de begroting. Momenteel (13-10-2026) bedraagt het rentepercentage 2,52%. Bij de tussentijdse bestuursrapportages worden de rentekosten eventueel bijgesteld.

VVD	1. Wat is de verwachte externe financieringsbehoefte per einde 2027, 2028, 2029 en 2030?	De verwachte financieringsbehoefte per einde 2027 bedraagt € 109,7 miljoen, einde 2028 € 121,5 miljoen, einde 2029 € 133,5 miljoen en einde 2030 € 145,8 miljoen.
	2. Hoeveel nieuwe langlopende leningen verwacht de gemeente in deze periode te moeten aantrekken?	De verwachting is dat de gemeente in 2026 € 25 miljoen en in 2027 en verder € 20 miljoen per jaar aan leningen moet aantrekken. De rentelasten voor de leningen die in 2026 en 2027 eventueel worden aangetrokken zijn al in de begroting opgenomen.
	3. Welke rentepercentages zijn daarbij in de begroting verondersteld?	Er is rekening gehouden met een rentepercentage van 3,6%.
	4. Wat is het structurele effect op de begroting wanneer de rente op nieuwe financiering 1 procentpunt hoger uitvalt?	Het effect van 1% rentestijging naar 4,6% bedraagt voor 2027 € 0,3 miljoen en 2028 en verder € 0,45 miljoen.
	5. Welk effect heeft een rentestijging van 1% en van 3%. Wordt de bestedingsruimte en de weerstandratio dan serieus bedreigt.	Effect rentestijging van 1% stijging (zie beantwoording vraag 4); Het effect van 3% rentestijging naar 6,6% bedraagt voor 2027 € 0,9 miljoen en 2028 en verder € 1,35 miljoen.
	Wat is het effect van 1% rentestijging op de weerstandsratio. We hebben in het coalitieakkoord en ondergrens afgesproken. Is die dan inzicht ?	De norm voor de weerstandsratio bedraagt 1,0. Volgens de begroting bedraagt de weerstandsratio 1,93 voor 2027 aflopend naar 1,57 in het jaar 2030. Het effect van 1% rentestijging is minimiaal en heeft geen gevolgen voor de het bereiken van de ondergrens.
PRO	Waarom zijn de investeringen voor de vrachtauto’s en organisatie oud papier niet opgenomen in de begroting?	De begroting was door het college al goedgekeurd voordat het voorstel voor de aanschaf van vrachtwagens in de raad kwam. Het college verwacht de vrachtwagens in 2027 aan te schaffen.

Bedrijfsvoering, pagina 90		
Fractie	Vragen	Antwoorden
Lokaal Meierijstad	(P. 91 e.v.) Bestuurlijke en ambtelijke weerbaarheid is een organisatiebrede opgave.	De norm is opgesteld vanuit de wens om de dijken bij Provincie en gemeenten even hoog te maken en weerbaar

	Waarom is de Brabant norm weerbare overheid (2022, geactualiseerd maart 2026) in zijn diverse facetten, niet terug te zien bij de beleidsvoornemens m.b.t. bedrijfsvoering?	te zijn tegen ondermijning. Ondermijning is een van de strategische thema's in het Integraal veiligheidsbeleid. Vandaar dat de norm vanuit het werkatelier IV/OOV/CB wordt gemonitord. Er vinden jaarlijks gesprekken plaats met gemeentesecretaris en de betrokken ateliers in hoeverre we voldoen aan de Brabantse norm.
VVD	1. Wat bedragen de totale personeelslasten in 2026 en 2027, inclusief externe inhuur?	De begrote totale personeelslasten inclusief externe inhuur bedragen in 2026 in de primitieve begroting € 74,6 miljoen en in 2027 79,6 miljoen.
	2. Hoeveel vacatures staan momenteel structureel open en welke begrote loonsom hoort daarbij?	Op dit moment staan er 4 vacatures zonder einddatum open. Deze vacatures staan minimaal 4 maanden open. De begrote loonsom behorend bij deze vacatures bedraagt € 418.791, -
	3. Hoeveel externe inhuur wordt feitelijk uit vacatureruimte gefinancierd en is dit bedrag zichtbaar in de indicator externe inhuur?	Dit bedrag is jaarlijks anders. Dit is afhankelijk van de beschikbare vacatureruimte en de wijze van invulling van deze ruimte. De feitelijke inhuur ten laste van de vacatureruimte is pas inzichtelijk gedurende het jaar. De totale inhuur is wel inzichtelijk aan het einde van het jaar in de jaarrekening. Deze inhuur kan dan bestaan uit inhuur uit vacatureruimte, inhuur uit structurele exploitatiebudgetten (dit is de begrote inhuur) en inhuur uit incidentele projectgelden.
	4. Welk effect zal AI hebben op uitgaven van personeel. In het bedrijfsleven is aantoonbaar dat AI veel arbeidsplaatsen zal doen verdwijnen. Hoe is de inschatting bij onze gemeente?	Het is voor nu lastig inschatten wat dit kan betekenen binnen onze gemeentelijke organisatie. Daarom kiezen we ervoor om onszelf een taakstelling op te leggen.
	5. Welke structurele efficiencytaakstellingen zijn al in de personeelsbegroting 2028-2030 verwerkt?	Vanuit de ombuigingen is een structurele taakstelling op inhuur van € 1,3 miljoen begroot. Vanuit het collegewerkprogamma komt daar de taakstelling vanwege de inzet moderne technieken (AI) van netto € 500.000, - bij.

Verbonden partijen, pagina 95		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. Voor RNOB stijgt de bijdrage naar €474.726, waarvan €93.752 voor versterking nog niet eerder was opgenomen. Welke concrete extra prestaties ontvangt Meierijstad voor deze € 93.752?	In de nieuwe organisatiestructuur van RNOB is afgesproken dat het regiobureau versterkt zal worden door opgaveregisseurs onder te brengen bij RNOB in plaats van bij de gemeentes. In plaats van ambtelijke uren zullen de gemeentes nu een financiële bijdrage leveren ten behoeve van deze opgaveregisseurs. Door deze organisatiewijziging leveren we dus minder ambtelijke uren aan RNOB, maar in plaats daarvan een financiële bijdrage.
	2. Welke verbonden partijen hebben voor 2028-2030 financiële risico's of aanvullende bijdragen aangekondigd die nog niet in de begroting zijn verwerkt?	Geen enkele verbonden partij heeft voor 2028-2030 financiële risico's of aanvullende bijdragen aangekondigd die nog niet in de begroting zijn verwerkt.
PRO	1. Exploitatie Park de Molenheide (pag.118) Hoe is het mogelijk dat hier geen exploitatiegegevens van beschikbaar zijn? Hoe moet de Raad hierop sturen?	Exploitatie Park de Molenheide B.V. staat los van de gemeentelijke organisatie. Gemeente is aandeelhouder. Maar de BV legt verantwoording af aan het eigen bestuur. De jaarstukken worden gedeponeerd bij de KVK. Ten tijde van de opstelling van de gemeentelijke begroting 2027 was de jaarrekening 2025 nog in concept. Deze is inmiddels door het bestuur vastgesteld evenals de begroting 2027.
GBM	We zien in veel verbonden partijen dat het eigen of vreemd vermogen enorm is t.o.v. de afdracht die wij als gemeente moeten afdragen. Wat doet de gemeente of welke invloed heeft de gemeente dat deze partijen geen geld oppotten? Voorbeeld: Werkvoorzieningschap NoordoostBrabant: - Inbreng 2026 11.544,- - Eigen vermogen per 31-12 26.988.200,-	De behoefte aan voldoende eigen vermogen is voor elke organisatie anders. Als gemeente hebben we vanuit onze positie in het Dagelijks Bestuur een rol in het bestuur en op deze manier zoeken we balans tussen een financieel robuuste organisatie en het onnodig oppotten van geld.

	- Onze inbreng is 0,04% van het eigen vermogen 1. Wat moeten deze verbonden partijen met veel eigen of vreemd vermogen, terwijl veelal onze jaarlijkse tarieven omhoog gaan?	

. **Grondbeleid, pagina 124**		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. Kan per grondexploitatie worden weergegeven: boekwaarde 1-1-2027, nog te maken kosten, nog te ontvangen opbrengsten, verwacht eindresultaat en verwacht afsluitjaar?	De boekwaarde per 1-1-2027 is niet beschikbaar, deze zal begin februari 2027 bekend zijn. Dit geldt tevens voor de overige gevraagde gegevens. De jaarrekeningcijfers 2026 zijn beschikbaar in Q1 2027. Na de accountantscontrole in Q2 2027 zullen de defintieve cijfers bekend zijn.
	2. De tabel grondexploitaties komt gezamenlijk uit op circa €18,231 miljoen boekwaarde en €12,620 miljoen verwacht resultaat. Kan het college bevestigen hoe deze bedragen precies moeten worden geïnterpreteerd?	De bedragen geven het resultaat weer van twee verschillende berekeningsmethodieken Het betreft 18.231 mln nominale waarde (dus niet de boekwaarde). De nominale waarde is de waarde waarbij sec de kosten en opbrengsten op het huidige prijspeil met elkaar zijn verrekend dus exclusief rente en indexering. De Netto Contante Waarde is 12.620 mln. Dit is de eindwaarde teruggerekend met 2% disconteringsvoet.
	3. Wat is het effect wanneer alle lopende grondexploitaties gemiddeld één jaar vertragen?	Het percentage kostenstijging waarmee rekening is gehouden is 4% en het percentage opbrengsten stijging 3%. Wanneer alle grondexploitaties een jaar uitlopen zullen met de huidige uitgangspunten de grondexploitaties een negatiever resultaat krijgen. Daarnaast betekent vertraging ook een toename van de plankosten. Het betreft daarbij hoofdzakelijk de personeelskosten van de gemeente of ingehuurde adviseurs die nodig zijn voor het debetreffende project.
	4. Hoeveel rente wordt in 2027 aan de grondexploitaties toegerekend en hoeveel meer is dat dan in begroting 2026 en de jaarrekening 2025?	Jaarrekening 2025 1% Begroting 2026 1% bij de 2e berap bijgesteld naar 0,75%

		Begroting 2027 1%
	5. Welk bedrag is momenteel beschikbaar voor nieuwe strategische grondaankopen?	Voor budget voor strategische aankopen moet de Raad haar goedkeuring geven.
	6. Hoeveel aanvullende grondverwerving verwacht het college tot 2030 nodig te hebben voor de woningbouw- en bedrijventerreinambities?	Dit is momenteel nog lastig te vermelden. Op basis van het woningbouwprogramma en de ruimtelijke vertaling van de toekomstvisie gaan we de komende periode in beeld brengen welke ruimte we nodig hebben. Ook richten we een Kansenteam in om proactief op grond te sturen. Vervolgens bezien we of grondverwerving als instrument bijdraagt aan de realisatie van deze ruimtelijke ambities. Dit naast andere juridische en financiële instrumenten die we als gemeente tot onze beschikking hebben.
PRO	1. Wordt winst die de gemeente maakt uit grond/bouwprojecten , geoormerkt? Zo ja, waarvoor?	Nee de winst wordt niet geoormerkt
	2. We lezen niets over progressief grondbeleid. We hebben al eerder vragen gesteld over de grondprijzen: nu is het zo dat de m2 –prijs van een groot kavel lager is dan van een klein kavel. Wordt dit opgepakt? Wat is de stand van zaken?	- Jaarlijks worden de grondprijzen herzien door een onafhankelijk adviesbureau. Het resultaat is een marktconforme grondprijs voor alle woningcategorien. Daaruit komt naar voren dat de grondprijs per kavel toeneemt naarmate de woning groter is. Een woning in de dure koop heeft dus een hogere kavelprijs dan een woning in de goedkope koop. De grote van de kavel heeft op de kavelprijs een beperkt effect. Echter vertalen wij de grondprijs in onze grondprijzenbrief naar prijs/ m2 kavel. Dit doen wij door de geadviseerde kavelprijs te delen door een bepaald kaveloppervlakte per type woning. Hierdoor ontstaat de verwarring. Voorbeeld: Een rijwoning in de goedkope koop heeft een kavelprijs van ca. €55.000 en een vrijstaande

		woning heeft een kavelprijs van €230.000. In de grondprijzenbrief is dit voor een goedkope koopwoning vertaald naar een prijs van €530/m2 en voor een vrijstaande woning naar een prijs van €460/m2. Het is dus niet dat een duurdere woning een lagere grondprijs heeft dan een goedkopere woning. Daarnaast zijn de grondprijzen per categorie marktconform. Als overheid zijn verplicht marktconforme grondprijzen te hanteren. Verder is het college aan het onderzoeken om de grondprijzen op een andere wijze vast te stellen. Bijvoorbeeld op basis van de kavelprijzen i.p.v. prijzen/ m2 kavel.
	3. In de tekst lezen we dat er vooral vraag is naar woningen in middelduur segment. Is de vraag naar sociale huurwoningen niet véél groter?	Het klopt dat de absolute vraag naar sociale huurwoningen in Meierijstad groter is. Toch leggen wij in onze woningbouwplannen ook een stevige nadruk op het middensegment. Dit is een strategische keuze voor de doorstroming van onze gehele woningmarkt en biedt kansen voor de inwoners met een middeninkomen die te veel verdienen voor een sociale huurwoning en te weinig voor de dure sector.
	4. Klopt het dat een groot woningbouwkavel per vierkante meter goedkoper kan zijn dan een klein kavel? Zo ja, waarom is dat zo en wordt dit in 2027 aangepast?	Zie de beantwoording van vraag 2.

	5. In de begroting staat dat er veel vraag is naar middeldure woningen. Welke cijfers laten dat zien? Hoe groot is de vraag naar sociale huur, middenhuur en betaalbare koop?	De vraag naar sociale huur is groot en blijkt onder meer uit de wachtlijsten van woningbouwcorporaties Area en Woonmeij. Daarnaast laat het woningbehoefteonderzoek zien dat ook veel huishoudens tussen wal en schip vallen: zij komen niet in aanmerking voor sociale huur en hebben andere woonwensen en mogelijkheden. Juist voor die groep is behoefte aan middeldure huur en betaalbare koop. De begroting verwijst naar deze ontwikkeling, maar bevat geen afzonderlijke doelstelling of behoeftecijfers per segment.
	6. Waar gaat winst uit gemeentelijke grondprojecten naartoe? Wordt een deel van die winst gebruikt voor sociale of betaalbare woningbouw of voor voorzieningen in de buurt?	De winst als gevolg van een positief exploitatieresultaat gaat naar de Algemene Reserve
GBM	1. We zien een aantal grond exploitaties waarbij verlies gemaakt wordt, zijn de huidige tarieven van de grondprijzen wel toereikend, of heeft de gemeente een andere verklaring waarom er negatieve grond exploitaties zijn?	De grondprijzen zijn marktconform en worden jaarlijks opnieuw vastgesteld. Het voorgeschreven beleid dat 70% van de te bouwen woningen in de betaalbare categorie moet vallen, de lange looptijd van sommige grexen (dit heeft een negatief effect op de de rentekosten en plankosten) en hogere eisen qua duurzaamheid in het openbaar gebied zijn vooral de oorzaken van het negatief lopen van een grex

FINANCIEN

Financiële begroting, pagina 127		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. Kan het college een overzicht verstrekken van alle structurele uitgaven die in 2027-2030 geheel of gedeeltelijk uit reserves worden gedekt?	In principe vinden er geen structurele mutaties plaats vanuit de reserves. De uitzondering hierop is onze Reserve Kapitaallasten, hieruit worden structureel de kapitaallasten

		gedenkt voor een aantal aangewezen investeringen (onder andere het Omnipark en het Bestuurscentrum).
	2. Welke van deze activiteiten lopen naar verwachting na 2030 door?	De structurele dekking loopt door tot het moment dat de betreffende investering volledig is afgeschreven.
	3. De begroting kent €5,285 miljoen incidentele lasten in het sociaal domein in 2027. Hoeveel daarvan betreft activiteiten die inhoudelijk feitelijk jaarlijks terugkeren?	De opgevoerde posten van het Sociaal domein komen uit het bestedingsplan bestemmingsreserve Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang (opgenomen bij de begroting 2026). Dit betreffen vooralsnog eenmalige investeringen om invulling te geven aan de Toekomstvisie Meierijstad 2040 en het Beleids- en uitvoeringsprogramma sociaal domein 2026-2030. € 260.000 voor Leefgoed keert jaarlijks terug. Daarnaast zijn er lasten opgenomen die vanaf 2027 niet langer als incidenteel worden aangemerkt. Dit jaar is bekend geworden dat de regeling met betrekking tot asielopvang is verlengd tot ten minste 2045. Dit betekent dat deze lasten voortaan als structureel van aard moeten worden beschouwd, dit betreft een bedrag van € 1.847.768.
D66	1. In de begroting is voor 2027 € 712.000 aan incidentele middelen opgenomen voor ‘Opgave 0 integrale ontwikkeling’, waarmee onder andere activiteiten op het gebied van energietransitie, energiebesparing, biodiversiteit en innovatieve duurzaamheidskansen worden gefinancierd. In de meerjarenraming staat hiervoor vanaf 2028 geen budget meer opgenomen. Betekent dit dat vanaf 2028 geen apart uitvoeringsbudget meer beschikbaar is voor deze duurzaamheidsdoelen? Zo nee, waar en voor welk bedrag zijn hiervoor in 2028 en verder middelen opgenomen?	Vanaf 2028 zijn inderdaad geen incidentele middelen voor integrale ontwikkelingen duurzaamheid opgenomen. We zijn in afwachting van duidelijkheid rondom structurele middelen in het kader van capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Het streven is om de integrale ontwikkeling uit dit budget te bekostigen.

GBM	1. We zien in het overzicht baten en lasten, dat de lasten structureel hoger zijn dan de baten, en dat er jaarlijks het verschil onttrokken wordt aan de algemene reserven, klopt dit? Wat gaat de gemeente doen om niet structureel uit de algemene reserven te onttrekken?	Dat klopt, maar ook uit de bestemmingsreserves. De gemeente streeft naar een structureel en duurzaam financieel evenwicht, waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Het structureel inzetten van de algemene reserve om terugkerende tekorten op te vangen, is op de lange termijn niet houdbaar. Om te voorkomen dat de algemene reserve structureel wordt aangesproken, zijn dit de maatregelen die we al uitvoeren. - Structurele tekorten inzichtelijk maken. We brengen in beeld welke ontwikkelingen leiden tot een tekort en maken onderscheid tussen incidentele en structurele oorzaken. - Uitgaven en inkomsten kritisch beoordelen. We onderzoeken mogelijkheden om uitgaven te beperken, efficiënter te werken, inkomsten te verhogen en ambities of activiteiten waar nodig bij te stellen. - De inzet van de algemene reserve begrenzen. Onttrekkingen aan de algemene reserve worden in beginsel alleen ingezet voor incidentele uitgaven of tijdelijke tegenvallers, met een duidelijke onderbouwing van de noodzaak en de financiële gevolgen. - De raad periodiek informeren. Via de reguliere planning-en-controlcyclus rapporteren we over de ontwikkeling van het begrotingssaldo, de voortgang van de maatregelen en de omvang van de algemene reserve.

		Als blijkt dat aanvullende maatregelen nodig zijn, leggen we deze tijdig aan de raad voor. Het uitgangspunt is dat incidentele middelen niet worden gebruikt om structurele tekorten blijvend te financieren en dat keuzes worden gemaakt die bijdragen aan een financieel gezonde gemeente op de lange termijn.

Financiële positie, pagina 143		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
PRO	1. Pag.145 De voorraden krijgen vanaf 2028 een negatief karakter. Hoe kan dit? Hoe ontstaat dit bedrag en wat betekent dit voor de gemeente?	Dit houdt verband met de begrote mutaties bij de diverse lopende grondexploitaite-complexen waarbij een doorrekening is gemaakt van de te vewachten opbrengsten en uitgaven en het saldo hiervan onttrokken is aan de voorraden op de balans. Per saldo worden voor deze complexen meer baten dan lasten verwacht. Dit geeft een vertekend beeld omdat nieuwe te openen GREXen in de komende jaren niet zijn meegenomen in dit overzicht. Deze zullen ervoor gaan zorgen dat er een positief bedrag ontstaat omdat hiervoor nog investeringen worden verwacht.

Overzicht naar taakvelden, pagina 153		
Fractie	**Vragen**	**Antwoorden**
VVD	1. Op begraafplaatsen en crematoria is een positief saldo van 51k, hoe komt dit positieve resultaat tot stand?	De baten bestaan uit leges en de verhuuropbrengsten van de aula bij begraafplaats Zuidergaard.

		Bij de lasten zijn alleen de kosten voor het begraven opgenomen. De personeelskosten en de kosten voor het groenonderhoud zijn hierin niet meegenomen, maar zijn opgenomen in andere taakvelden. Dit verklaart het schijnbare positieve resultaat.